

Utorak, 18. septembar 2007.
Svedoci Rade Repić i Laurent Dourel
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 14.18 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Dobar dan svima. Gospodine Repiću, želeo bih, a u stvari najpre, gospodine sekretare možete li da najavite predmet.

SEKRETAR: Dobar dan časni Sude. Dobar dan svima u sudnici. Ovo je predmet IT-04-84-T Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i drugih.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine sekretare. Da, gospodine Repiću, zaboravio sam da zamolim da se najavi predmet. Želeo bih da vas podsetim da ste još uvek pod obavezom svečane izjave koju ste dali na početku svog iskaza. Gospodin Emmerson će sada nastaviti svoje unakrsno ispitivanje. Gospodine Emmerson, imate reč.

svedok: Rade Repić

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMMERSON – NASTAVAK

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Gospodine Repiću, juče sam vam popodne postavio jedan broj pitanja u vezi sa vašim saznanjima i saznanjima iz drugih izvora o učestvovanju snaga PJP-a u incidentu koji se odigrao 5. marta na imanju Jashari u Prekazu/ Prekazi, kao i 28. februara i 1. marta u selima Likošani/Likoshan i Čirez/Çirez. Mogu li ponovo da vam postavim pitanje u vezi sa operacijom od 5. marta u Prekazu/ Prekazi, pošto ste tokom noći imali prilike da porazmislite o ovome. Da li su pripadnici PJP-a učestvovali u ovoj operaciji?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ja ću morati ponovo da vam odgovorim negativno na ovo. Jer, u pripremi akcije i učestvovanju u akciji, nisam učestvovao. Moja dužnost je bila da u fabrici lovačke municije preuzmem dužnost od prethodnih kolega, a da li su oni učestvovali u akciji, ja to ne znam.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ovo je nešto u šta bih želeo da se uverim sa vama, gospodine Repiću. Bez sumnje, kada ste pristigli u ovo područje, gde su snage PJP-a imale

sedište, desetak dana posle incidenta u Prekazu/ Prekazi, vi ste, bez sumnje, razgovarali o ovom incidentom sa kolegama od kojih ste preuzeli dužnost, zar ne?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ja se tih razgovora zaista ne sećam. Mogu vam, ukratko, možda, reći tu samo službenu informaciju koju smo dobili prilikom preuzimanja te dužnosti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pa, ukoliko je to odgovor na pitanje koje vam ja postavljam, onda vas molim da to i učinite.

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Kao što sam i juče u svedočenju rekao, znači, mi smo imali dužnost da pripremimo naše jedinice za upućivanje na teren. Pre dolaska na područje Kosovske Mitrovice /Mitrovicë, dobili smo zvaničnu informaciju da zamenjujemo jedinicu na području Srbice/Sërbica, u fabrici lovačke municije, koja je držala, znači, te položaje obezbeđenja fabrike i još nekoliko položaja oko same Srbice/Sërbica, da se u mahali Jashari dogodio oružani incident, posle suprotstavljanja Adama Jasharija i muških članova njegove porodice hapšenju od strane pripadnika policije. Ko je učestvovao u toj akciji zaista ne znam.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Razumem. A, kada je reč o Likošanu/Likoshan i Čirezu/Çirez, dakle operacijama koje su se odigrale nedelju dana ranije, kakav je bio stav u vezi sa tim? Da li vam je poznato da li su pripadnici PJP-a učestvovali u ovim operacijama?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ne, nije mi poznato.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ja bih vam sada predočio jedan odlomak iz Presude koja je doneta u drugom predmetu, pred ovim Krivičnim Tribunalom, u vezi sa ovim incidentima i onda ću vas pozvati da iznesete komentar o vašim saznanjima u vezi sa tim što je tu zabeleženo. Pročitaću polako tako da može da se prevede. To je 49. pasus Presude u predmetu Limaj: „28. februara i 1. marta 1998. godine srpske policijske snage stupile su u napad na sela Čirez/Çirez i Likošani/Likoshan, koja su udaljena oko 2 kilometra jedno od drugog u području Drenice/Drenicë. Helikopteri, oklopna vozila, minobacači i mitraljezi korišćeni su u napadu. U oba slučaja, srpske snage Posebne policije napale su bez upozorenja i bez razlike otvorile paljbu na civile. 5. marta ili oko tog datuma, bezbednosne srpske snage napale su porodično imanje vođe OVK Adema Jasharija u Prekazu/ Prekazi, selu koje se nalazi nedaleko od Likošana/Likoshan i Čireza/Çirez, takođe u području Drenice/Drenicë. Borbe, tokom kojih su korišćena oklopna vozila, nastavile su se oko 36 sati. Prema postojećim dokazima tokom februara i marta 1998. godine, u napadima u području Drenice/Drenicë 83 kosovska Albanca su ubijena. Među žrtvama je bilo starijih ljudi, kao i najmanje 24 žene i deteta. Tokom napada na Čirez/Çirez, pucano je trudnoj ženi u lice, a ubijena je jedna beba. Na mnoge je pucano iz neposredne blizine. Postoje izveštaji da su ljudi likvidirani po kratkom postupku ispred svojih domova, dok su neke žrtve ubijene iz vatrenog oružja, dok su bile u policijskom pritvoru. Tokom napada na Prekaze/ Prekazi čitava porodica Jashari, sa izuzetkom jedanaestogodišnje devojčice je pobijena. “ Ono što bih ja želeo vas da pitam jeste, da li su sprovedene bilo kakve istrage kada je reč o zakonitosti i primerenosti policijskih akcija, dakle, u ono vreme, onog datuma kada ste vi stigli?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: To mi nije poznato.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Koliko je vama poznato, da li su uloženi bilo kakvi napori da se identifikuju i utvrde koje su Posebne jedinice policije učestvovala u ovim operacijama?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ja ponovo podvlačim da je moj nivo komandovanja bio četom, a ovo vi što me pitate, to su već, izlazi iz bilo kakvog mog okvira i rada i upoznavanja. Možda vama to izgleda, ovako, čudno, ali ja zaista o ovim stvarima što me pitate, da li su sprovedene istrage, da li su identifikovani učesnici, zaista za to ne znam.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Pretpostavljam da onda ne znate ni da li su preduzete neke disciplinske mere protiv pripadnika snaga Posebne jedinice policije koje su u ovome učestvovali?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Sada bih molio da pređemo na vaš prelazak u Junik/Junik, sredinom maja meseca. Pre nego što to učinim, molim vas samo za trenutak strpljenja. Vi ste nam rekli da je bilo i drugih jedinica PJP-a, sa sedištem u tom području zapadno od glavnog puta od Peći/Pejč do Đakovice/Gjakovë. Je li to tačno?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ja se ne sećam da sam vam to rekao. Ne znam u kom kontekstu ste izvukli to.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Da vam postavim još jedno pitanje. Možda sam pogrešno shvatio vaš iskaz. Kada ste stigli ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, molim vas da navedete na kojoj se to stranici transkripta nalazi.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da, učiniću to nešto kasnije. Da ponovim pitanje, kada ste stigli u Junik/Junik sredinom maja, vi ste tada preuzeli dužnost od jedinica PJP-a koje su već bile na licu mesta, zar ne?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A da li je bilo i drugih kontingenata PJP-a koji su se nalazili zapadno od glavnog puta, od Peći/Pejč do Đakovice/Gjakovë, na primer, u oblasti oko Ponoševca/Ponoshec u vreme kada ste vi stigli?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Sad ste me malo zatekli. Ponoševac/Ponoshec, ne mogu da stvorim sliku gde se nalazi. Ali, daću vam jedno, znači, objašnjenje na to vaše pitanje. Bilo je i drugih snaga PJP u tim lokalitetima, oko Dečana/Dečan, u Peći/Pejč, u Đakovici/Gjakovë, znači, jedinice su postojale.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li biste mogli da pogledate tabulator 9. u ovom crvenom registratoru,

ADVOKAT EMMERSON: A dok svedok to učini referenca koju je Pretresno veće tražilo je 8489, 15. red u transkriptu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dokument koji gledate, gospodine Repiću, je izveštaj o situaciji koji je podnela kancelarija britanskog vojnog atašea u Beogradu, a odnosi se na Ponoševac/Ponoshec koji se, kao što ćete se možda setiti, nalazi južno od Junika/Junik na zapadnoj strani puta. Izveštaj od 11. i 12. maja i počinje tako što se navodi: „da je situacija u području Ponoševca/Ponoshec veoma napeta, da u području Ponoševca/Ponoshec, Đakovice/Gjakovë, Peći/Pejë , Dečana/Deçan patroliraju pripadnici JSO i PJP na jedan vrlo grub način. Stanovnici su pobjegli severno od Junika/Junik“. To je sažetak, a onda u drugom pasusu piše da su „putevi južno od Ponoševca/Ponoshec prekriveni praznim čaurama, uključujući i čaure od 40 mm, sela južno od Ponoševca/Ponoshec su napuštena, stoka leži poklana po poljima, kuće su izrešetane puščanom paljbom, Ponoševac/Ponoshec je prazan, izuzev pripadnika JSO i PJP koji patroliraju iz Dečana/Deçan, služeći se oklopnim transporterima, uključujući i TABC 79 i IPR koji su slični M60. Većina seljana se sada nalaze u Juniku/Junik, njih je oko 300 i imaju dovoljno hrane i vode, ali nemaju telefonske veze. “ A, najzad, u 7. pasusu, na sledećoj stranici se govori da brojne terorističke akcije u području Ponoševca/Ponoshec upućuju na to da se taktički misaoni proces srpskih snaga nije promenio. I tu se zapravo misli na taktičke zamisli srpskih snaga koje su tu razmeštene, gospodine Repiću. E sad, vi ste, ako se ne varam, rekli da ste pristigli u drugoj polovini maja. Da li vam je bilo poznato da su sprovedene operacije južno od Junika/Junik u kojima su snage JSO i PJP poklale stoku, obasule kuće puščanom paljbom i izazvale da civilno stanovništvo pobjegne severno prema Juniku/Junik?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da je bilo akcija u reonu koji ste pominjali, to smo dobijali informacije, ali ovakve prirode, znači sa detaljnim opisom šta i kako je, to zaista nas nije, nije dolazilo do nas, po posledicama i opisu ovako.

TUŽILAC RE: Pre nego što se ovo nastavi, ja bih samo želeo da uđe u zapisnik da je dokazni predmet koji se predočava svedoku, ako se ne varam, zapravo D110.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Izvinjavam se i hvala. Juče sam vas pitao da li vam je bilo poznato da su snage Posebne jedinice policije ubijale stoku, spaljivale ambare i čitava područja pretvarala u područja u kojima se ne može stanovati. Kada ste vi pristigli da li su vama prenete bilo kakve detaljne informacije o operacijama koje su se odigrale južno od Junika/Junik. Ja samo pokušavam da shvatim, u oba slučaja, znači kada ste stigli u Prekaze/ Prekazi, odnosno, izvinjavam se u Srbicu/Sërbica, desetak dana posle incidenta u Prekazu/ Prekazi i opet kada ste stigli u Junik/Junik, desetak dana posle onih operacija koje se ovde opisuju, u oba slučaja ste nam rekli da je došlo do primopredaje dužnosti, odnosno do smene onih snaga koje su tamo već bile prisutne, ali ni u jednom slučaju nije došlo do detaljnog referisanja o događajima koji su se odigrali neke dve nedelje pre nego što ste vi stigli. Je li to tačno?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ja moram da pojasnim da primopredaja dužnosti između dve jedinice ne podrazumeva razgovor o, detaljan razgovor i podnošenje izveštaja na nivou komandira čete o aktivnostima koje su se završile u prethodnom periodu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li bih sada, onda, mogao da se osvrnem na operacije koje ste vi opisali kao da su počele 25. maja, posle, pre svega, nestanka gospodina Popadića i Jovanovića, a potom i napada na Miladina Novakovića. U vašoj izjavi koju ste, kao svedok dali u ovom predmetu, vi ste naveli da je 24, odnosno, izvinjavam se, 25. maja 1998. godine, da su, dakle, tog datuma jedinice PJP, verujem iz Đakovice/Gjakovë, stupile u potragu za

vašim nestalim kolegama u selima u tom području, a naročito u području kraj sela Babaloć/Baballoq i Junik/Junik. I vi ste, juče u svom iskazu to opisali kao operaciju u kojoj su preduzete posebne mere za pretragu terena. Pitam se da li biste mogli da nam pomognete i da nam date nešto više pojedinosti u vezi sa ovom operacijom?

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, zar ne bi bilo primereno da se izjava uvede u spis, jer ona, za sada, još uvek nije uvedena u spis. Pretpostavljam da govorite o izjavi od 15. decembra 2006. godine.

ADVOKAT EMMERSON: U pravu ste.

SUDIJA ORIE: Možda da prvo pitate svedoka da li je uopšte dao takvu izjavu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Vi ste dali izjavu u vezi sa ovim kancelariji Tužilaštva. Je li to tačno?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A u toj izjavi vi pominjete operaciju od 25. maja o kojoj ste nam juče tokom iskaza govorili, zar ne?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li je vaša četa učestvovala u toj pretrazi terena?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Nije.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ali druge čete PJP jesu učestvovala?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Želeo bih, ukoliko bih mogao, da vam postavim pitanje o dve stvari u vezi sa događajima koji su se odigrali 25. maja ili oko tog datuma. Organizacije za ljudska prava su izvestile o sledećem. Tokom nedelje, 25. maja, brojna sela između Peći/Pejë i Đakovice/Gjakovë su granatirana dok su u njima bili civili. Pitao bih vas da li je vama bilo poznato da je dolazilo do granatiranja?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, nije mi baš jasno ovo pitanje. Koja sela i granatiranje, šta podrazumeva granatiranje, artiljerija ili. . .

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možda vi možete da nam pomognete u vezi sa tim na osnovu onoga čega se vi sami sećate. Tokom ove operacije koju ste opisali, da li je došlo do granatiranja iz artiljerije po selima u tom području?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Nije.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li je došlo do korišćenja bombi, možda, kako bi se napala sela u tom području tokom nedelje 25. maja, kao sastavni deo operacije pretrage terena?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Opet me pitate nešto što nisam lično učestvovao, ali ne isključujem mogućnost da je u toj akciji upotrebljen ručni bacač, eventualno ručna bomba. Znači, to je bila akcija čišćenja terena, gde je bilo i otpora i ne isključujem ni tu mogućnost.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Samo da možemo da razumemo. Vi dakle, u ovom kontekstu priznajete da je čišćenje ili pretres terena nešto u čemu su mogli da se koriste raketni bacači i granate. Kakva je bila svrha ovog čišćenja terena? Šta uopšte podrazumeva reč čišćenje?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Čišćenje terena je isto kao kad policijski kažete pretres terena. Znači, svrha je da postignete određeni cilj. Cilj u toj akciji je bio pronalazak dvojice kidnapovanih policajaca i motorno vozilo sa kojim su bili.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li je usled ove operacije nastala takva situacija da su brojni meštani napustili svoja sela, jer su bili pod napadom srpskih snaga?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato da li su se iselili, ali za posledicu takve akcije imaju određen strah.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Još jednom ću vam reći sledeće, da su organizacije za ljudska prava zabeležile sledeće u vezi sa aktivnostima 25. maja, odnosno te nedelje, da su na ljude koji nisu bili borci, a koji su bežali iz svojih sela, srpske snage otvarale paljbu. Da li ste vi upoznati sa tim?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A posle ove operacije mnoga sela su sistematski uništavana, a pobijana je stoka kako bi bilo sigurno kako niko ne može da se vrati kratkoročno gledano.

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Nije mi to poznato.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Sada bih vas zamolio da pogledate tabulator 10 u ovom crvenom registratoru. Radi zapisnika, u pitanju je dokazni predmet P6, stranica 23 ovog dokaznog predmeta. Ovde je reč o još jednom incidentu koji se odigrao 25. maja u selu Ljubenić/ Lubeniq. Ono se nalazi na delu puta između Peći/Pejë i Dečana/Dečan. U njemu je zabeleženo sledeće. Ja ću pročitati dva kratka odlomka koja će vama biti prevedena i ući će u zapisnik. „Na osnovu istraživanja u vezi sa događajima u selu Ljubenić/ Lubeniq, u blizini Peći/Pejë na Kosovu, Centar za humanitarno pravo je ustanovio da je najmanje pet pripadnika albanske nacionalnosti ubijeno 25. maja 1998. godine. Sve žrtve su bile muškarci životnog doba od 23 do 68 godina. Svi su bili članovi porodice Hamzaj i ubijeni su svojim domovima. Tela su pronađena u dvorištu koje je delila porodica Hamzaj, bili su odeveni samo u donji veš i imali su vidljive tragove mučenja. Dve kuće su uništene, a četiri spaljene. Nešto niže, vidi se opis onih lica koja su učestvovala u ovoj operaciji. Oko 1 i 30 poslepodne, istog tog dana, 250 do 300 pripadnika policije u jednoj jedinici stigli je u Ljubenić/ Lubeniq iz smera sela Streoca/Strellci. I to kamionima, autobusima, džipovima i sa nekoliko oklopnih transportera. Policija je bila opremljena i naoružana za akciju na terenu. Ušli su u selo nakon što su ga pre toga izložili paljbi iz teške artiljerije i lakog naoružanja. Neki od pripadnika policije nosili su brade, što ukazuje na to da nisu bili redovni pripadnici policijskih snaga. Paljba iz artiljerije i lakog naoružanja, koja je trajala više od sat vremena je bila nešto što je čuo jedan istraživač Centra za humanitarno pravo, koji je u to vreme bio u tom području. “ Da se zaustavim tu kako bi se završio prevod, a pre nego

što vam postavim pitanje, zamoliću ipak da pogledate dokument iza tabulatora 11. Radi se o jednom delu iz izveštaja OEBS. Na drugoj strani tog izveštaja, na drugoj stranici tog izveštaja ...

TUŽILAC RE: Za zapisnik kažem da se radi o dokaznom predmetu D72.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine Re.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ako pogledate na drugoj stranici, možete tamo da pročitate sledeće: „Ljubenić/ Lubeniq, nešto udaljen od glavnog puta za Dečane/Deçan, 7 kilometara južno od Peći/Pejë, je mešovito selo smešteno u podnožju strmih litica koje su uzdižu visoko nad ravnicom. To je mesto bilo lokacija na kojoj je, navodno, došlo do masovnog ubistva 25. maja 1998. tokom kojeg je 8 ljudi, bez sudskog procesa, bilo likvidirano od strane srpske policije. U to vreme nezavisni posmatrači nisu mogli da dođu do ovog područja gde su se vodile teške borbe. Tokom borbe koje su počele nekoliko dana kasnije, uništeno je otprilike 40 kuća, tj. neke od njih su uništene, a neke su teško oštećene, a većina kosovskih Albanaca se iselila odatle. “Završetak citata. Videćete, gospodine Repiću, da tu imamo jednu fusnotu, to je fusnota 88 tog izveštaja *Amnesty International* i ako pogledate fotografije koje su u to vreme bile objavljene u časopisu „*Koha Ditore*“, one su, dakle, bile povezane sa ovom fusnotom 88 iz izveštaja OEBS-a. E, sad bih želeo da vas pita nešto o tom aspektu operacije čišćenja. Koliko vi znate, koje je područje obuhvatala ta operacija čišćenja koju ste nam vi opisali, a koja se odigrala 25. maja?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ako se dobro sećam, ta operacija je, znači, obuhvatala prostor severno od Junika/Junik, sa leve strane gledano prema Dečanima/Deçan i deo sela Rastavica/Rastavicë, koliko je u dubinu išlo sa desne strane puta, to vam sad ne znam, jer, znači, nisam učestvovao u toj akciji. Prema Dečanima/Deçan, koliko, po dubini, znači, da li je to zahvatilo do Dečana/Deçan, opet ne mogu da vam preciziram. Dakle, to je, znači, taj pravac, po sećanju, koji bih vam mogao potvrditi.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hteo bih samo da utvrdim da li smo dobro razumeli vaš iskaz kada je reč o pravcima. Dakle, da li vi kažete da je ta operacija čišćenja, da se njom zalazilo na teritoriju sa obe strane glavnog puta, iako vi ne znate koliko daleko se išlo na stranu od tog glavnog puta?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Mislim da je sa obe strane, jer cilj je bio da se pronade, da se pronađu, ovaj, kolege i vozila. Znači, da je gledano prema Dečanima/Deçan i sa jedne i sa druge strane, ali po dubini, ne bih mogao da se izjasnim koliko je to.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ranije ste rekli, da, s obzirom da se radilo o operaciji čišćenja, ne biste isključili mogućnost da se koristio, recimo, ručni raketni bacač. Molim vas, da li biste mogli objasniti na koji način se u operaciji pretresa ili potrage, zapravo, koristi takav jedan ručni raketni bacač?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ručni raketni bacači su u takvim akcijama korišćeni za neutralisanje otpornih tačaka. Pod otpornom tačkom podrazumevamo bunker utvrđen u kuću, dvorište, znači, mitraljez, njihov ručni bacač i tako, znači otpornu tačku.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li znate gde su bila ta eventualna mesta otpora, gde je došlo do borbi za vreme te operacije?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ne, nije mi poznato.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A kada je reč o ovom incidentu u Ljubeniću/Lubeniq, da li ste znali za njega?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: U ovom obliku kako ste mi vi prezentovali, nisam znao. Znam da je bilo akcija i na tom prostoru, znači, kako ste rekli, južno od Peći/Pejë, ali u ovom obliku kako ste mi vi sad prezentovali, nisam upoznat.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Te operacije za koje ste znali, a koje su se odigravale južno od Peći/Pejë, da li su one bile deo iste te operacije čišćenja?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Nije mi to poznato.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Rekli ste da ste znali za te akcije, pa nam recite, da li se radilo o dve različite operacije koje su se odvijale na isti dan 25. maja ili je to bila jedna koordinirana akcija. Naime, to se događa na isti dan, samo nešto više severno. Rekli ste nam da ste znali za te operacije prema Peći/Pejë. Da li su one bile deo iste operacije čišćenja?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Mislim da ste me pogrešno razumeli da sam znao za operaciju. Znači, znao sam da su jedinice radile na tom prostoru, ali koje vreme i da li je to bila sinhronizovana akcija, u tom smislu nisam znao.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Razumem. Da onda pređemo na događaje koji su se odvijali kasnije. Da vidimo šta ste znali o nekim drugim događajima. Vi ste na dužnosti na Kosovu bili, mislim da ste mi to juče potvrdili, sve do leta 1999. Molim vas, recite, tokom 1999. kada ste bili razmešteni na Kosovo?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Samo da pojasnim. 1998. godinu ja sam tamo bio u par smena, a ne sve vreme od marta do kraja godine. Znači, to kad bi sve sabrali, to je, možda, bilo 3, 4 meseca. A 1999. godine došli smo uoči dana bombardovanja.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Zamoliću vas da mi kažete, a molim vas imajte na umu da vas pitam o vašim saznanjima u najširem smislu o policijskim operacijama u tom području u to vreme. Dakle, da vas sada pitam o dva događaja do kojih se došlo u aprilu 1999. godine. Da vidimo da li nam u vezi sa njima možete nešto reći. Kao prvo, 1. i 2. aprila 1999. godine, policijskom akcijom u delu Đakovice/Gjakovë, koji se zove *Ćerim*, u toj policijskoj akciji došlo je do pogibije jednog većeg broja žena i dece. U jednom navratu je poginulo 25 osoba i to u ulici Miloša Gilića broj 163. Žrtve su, isključujući jednu, sve bile žene. Među njima je bilo devetoro dece mlađih od 10 godina. Da li ste bili upoznati sa tom policijskom akcijom u Đakovici/Gjakovë, na početku aprila?

TUŽILAC RE: Ulažem prigovor na ovo pitanje. Ako gospodine Emmerson to ne postavlja kao način da se proveri verodostojnost svedoka, Tužilaštvo smatra da ovo nije relevantno pitanje u vezi sa Optužnicom i pitanjima kojima se bavi ovaj Sud.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, Pretlesno veće je primetilo da kada pokušavate da utvrdite da li je svedok imao neka saznanja, da vi to govorite sa puno veoma okrutnih pojedinosti vezanih za stvari koje su se dogodile, a za koje onda od svedoka čujemo da on za to nije znao.

Dakle, možda bi bilo bolje da radimo to obrnuto. Dakle, prvo da ukratko opišete događaj, a onda da prvo tražite od svedoka da li za to ima saznanja pre nego što počnete iznositi sve pojedinosti. Imamo i drugo pitanje. Naime, relevantnost događaja iz 1999. godine. Nisam vas prekidao do sada, s obzirom da ste se ipak udaljili i od Optužnice, ali molim vas, pređite hitno na ono što smerate ili idemo na nešto drugo.

ADVOKAT EMMERSON: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, gospodine Repiću, da li znate za eventualne policijske operacije u Đakovici/Gjakovë tokom aprila i to u prvom delu aprila 1999. godine?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: U to vreme sam se nalazio u Kosovskoj Mitrovici /Mitrovicë, a za ove akcije nisam upoznat.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da vas sada pitam, u kraju tog meseca aprila, recite gde ste bili, gde ste bili raspoređeni krajem aprila?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Tokom aprila, tokom aprila, većinu vremena smo provodili, znači, na području Kosovske Mitrovice/Mitrovicë, odnosno Srbice/Sërbica. Verovatno da sam i tokom aprila bio na području Srbice/Sërbica. Pretpostavljam da sam tamo bio.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Onda ću vam predočiti jednu stvar. Ukoliko dođe do prigovora, molim vas pričekajte sa odgovorom. 27. aprila ili, otprilike u to vreme, je veliki broj muškaraca bio zatvoren i ubijen od strane vojske i policije koje su vršile zajedničku operaciju u selu *Meja*. Njihova tela su kasnije pronađena u kasarni SAJ u Batajnici, u Srbiji, to je bilo 2001. i 2002. godine. Da li je to nešto za što ste znali?

TUŽILAC RE: Ulažem prigovor. To izlazi izvan bilo kakvih okvira proveravanja verodostojnosti svedoka. Ako gospodin Emmerson ima neke informacije koje ukazuju na to da je svedok učestvovao u napadima na civile u aprilu 1999. godine, onda je to mogao reći svedoku. Ovo je, ovo je čak i više od jednostavnog pokušavanja pećanja u mutnom.

SUDIJA ORIE: Činjenica da je svedok nešto znao ili nije znao, neće biti od koristi Pretresnom veću, osim ako ne tvrdite da je svedok upleten u to.

ADVOKAT EMMERSON: Ne, ne ja ne mogu to da kažem niti, zapravo, to tvrdim da je svedok bio upleten u bilo koju od tih operacija, niti se ova pitanja tiču njegove verodostojnosti. Ja ih postavljam kako bi utvrdio da li je svedok bio u situaciji da nam da bilo kakav uvid u događaje koji su uključili taktička dejstva srpske posebne policije i takvih snaga i to je vrsta stvari koju ćemo pokušati čuti od svedoka, kako bi Pretresno veće dobilo potpunu sliku.

SUDIJA ORIE: Vi se raspitujete da li je svedok upoznat sa stvarima koje su se mogle dogoditi i da li je imao saznanja kao čovek koji je u toj organizaciji, izvan saznanja koja čovek može samo onako čuti. Istovremeno, gospodine Emmerson, ... u stvari, dozvoliću vam još ovo pitanje, onda idemo dalje. Izvolite nastavite.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li ste vi za to znali gospodine Repiću ili da li sada znate za to?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Nisam znao.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Zamoliću da mi potvrdite da su gospodin Popadić i gospodin Jovanović, bili naoružani automatskim oružjem u vreme njihovog nestanka?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da, bili su naoružani ličnim naoružanjem.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Samo da bude sve sasvim jasno, oni su imali M70, automatsku pušku kao svoje lično naoružanje?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Kratko naoružanje, pištolj M99, CZ99 i automatsku pušku.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Još samo nešto želim da vas pitam. Zamoliću da vam se u tu svrhu dostavi još jedan svežanj dokumenata. Mislim da bi bilo dobro da to damo i Pretresnom veću. A da bi se ovim pozabavili moraću ukratko da objasnim.

SUDIJA ORIE: Da li to želite, da to uradimo dok svedok ...

ADVOKAT EMMERSON: Ne, ne. Svedok to može da sluša.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ovo se nadovezuje na pitanja koje je gospodin Re postavljao o formi u kojoj su bile izjave, a reč je o dokumentima koji su izvučeni iz 65 ter 1973, u vezi sa kojim je svedoka juče pitao da ih identifikuje. Dakle, gospodine Repiću, zamoliću samo malo strpljenja. Stavka broj 2, to je dokazni predmet P390, izjava koju je navodno dao Zenelj Alija, koju smo već videli ranije, a koja je bila uvrštena u spis u jednom drugom kontekstu. U stvari, ja se izvinjavam, pod 2 je izjava Bekima Kalimashija. Pod 1 je ista ta izjava koja se u tom obliku pojavljuje u onom registratoru koji je juče gospodin Re pokazao svedoku i koji pokazuje isti oblik obrazaca kod stavke 3 i 4. Stavka 4 je dokazni predmet P871, koja je ranije uvrštena u spis, a stavka 3 je ista ta izjava u onom obliku koji se vidi u spisu, u dokaznom predmetu 65 ter 1973. Dakle, gospodine Repiću, hteo bih da mi sada pomognete. Vi ste odgovarali na neka pitanja o formi izjava. Ako sada pogledamo izjavu broj 1 i broj 2, onda verovatno možete odmah na prvi pogled da vidite da se radi o istom dokumentu. Je li tako?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Pitate me da li se ova izjava poklapa sa jučerašnjom koju sam gledao?

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ne, ne pitam vas to. Pitam vas da li ova izjava iza tabulatora 1 i tabulatora 2, da li je to isti dokument? Ako hoćete mogu vam još pomoći. Ako pogledate, dakle, ovu izjavu iza tabulatora 1, negde na polovini izjave, vidi se jedan paragraf koji počinje rečju „nedeljom“, a ako pogledate zadnju reč u toj izjavi, videćete da je preko nečeg tu nešto napisano, dva zadnja slova u poslednjoj reči paragrafa su precrtana novim pisanjem. Vidim da gledate pogrešan deo izjave. Molim vas, samo malo strpljenja. Dakle, prva stranica izjave iza tabulatora 1, negde na pola, počinje jedan paragraf u kojem je prva reč „nedelju“. Da li to vidite?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Vidim to, „nedelju dana“.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A ako pogledamo poslednju reč u tom paragrafu, da li vidimo da je ona, da je preko nje prekucano nešto, zadnja dva slova. Da li vidite to? To je četiri ili pet redova niže. Jedan red koji počinje rečju „raspoloživi“, a zadnja dva slova u tom redu su prekucana. Da li to vidite?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Molim vas samo da mi pomognete, „raspoloživim sredstvima do poslednje kapi krvi i“, mislite na to?

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Zapravo vas ne pitam za sadržaj, samo sa oblik. Dakle, vidite ovaj paragraf koji počinje rečju „nedelju“. Je li tako?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pet redova niže imamo jedan red u kojem piše „raspoloživim“. Da li to vidite?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: E sad, kad pogledate kraj tog reda i zatim tamo piše „krivi i“ i onda su dva slova prekucana. Da li to vidite?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A sad ću vas zamoliti da pogledate drugu stranicu izjave i da pogledate preposlednji red teksta i poslednju reč tamo i videćete da su i tamo sa tri x prekucali reči. Da li to vidite?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da, vidim.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. A sada pogledamo izjavu iza tabulatora 2. Molim vas da potvrdite za zapisnik, da se te tipografske greške takođe vide u toj izjavi koja se nalazi iza tabulatora 2 i to na tačno istim mestima. Da li se to vidi?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da, na prvoj stranici i na drugoj.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. Jedna razlika između ova dva dokumenta je to što dokument iza tabulatora 2 ima pečat, dok ovaj iza tabulatora 1 nema pečat.

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Čisto iz perspektive forme, recite da li je bila praksa da se pečati stavljaju na dokument nakon što je dokument potpisan?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Dokumenti se overavaju pečatima, oni koji se upućuju, a oni koji se zadržavaju u arhivi, ostaju bez pečata. Takva je praksa.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Razumem. Znači, jedan bi išao u arhiv, a drugi bi bio poslat negde i to je objašnjenje zašto jedan ima pečat, a drugi nema. To ste rekli?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Može se tako shvatiti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Kada pogledamo ovaj dokument iza tabulatora 2 koji nosi pečat, vidite li da je datum 3. septembar 1998. godine? Na početku izjave, gospodine

Repiću. Na samom početku izjave se to nalazi. Na vrhu prve stranice. Mislim da gledate drugu stranicu.

SUDIJA HOEPFEL: Sa leve strane.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, na vrhu s leve strane, vidite datum. Piše li tamo 3. septembar?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da, u zaglavlju stoji 3. 9.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dokument iza tabulatora 1, koji je osim pečata, potpuno identičan sa ovim koji smo gledali, molim vas, pogledajte datum na njemu.

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ne bih mogao ovo, da li je prepravljano nešto ili, 13. ili 14. ili, zaista nejasno je.

SUDIJA ORIE: Juče su postavljena svedoku neka pitanja koja su se ticala upravo formata dokumenata i, naravno, format je nešto što je odraz uobičajenog, pa se sada Pretresno veće pita, kuda ste vi krenuli sa ovim. Pretresno veće je već shvatilo da je stav Odbrane da se ovde radi o dokumentima sa kojima je vršena manipulacija, itd. Međutim, pitanja koja se tiču formata i saznanja koja se tiču formata, nisu ...

ADVOKAT EMMERSON: Pa, prepuštam Pretresnom veću odluku. Ja sam se bavio ovim sa svedokom jer se radi o istom dokumentu koji je gospodin Re juče koristio.

SUDIJA ORIE: Da, ali morate razumeti, ako vas zanima samo format, to je jedna stvar. Ali, na osnovu vaših dosadašnjih pitanja, čini se da vi skrećete pažnju svedoka na razlike, itd. Ako imate nameru da se bavite formatom, onda je sve u redu. Međutim, ako tražite objašnjenje o nedoslednostima ili manipulacijama, moramo prvo saznati da li svedok ima bilo kakva saznanja o sastavljanju tih dokumenata.

ADVOKAT EMMERSON: Da, mislim da smo već utvrdili da svedok ne zna ništa o sadržaju ovih spisa. Dakle, neću se time dalje baviti, ali zamoliću da dokumenti iza tabulatora 1 i 3 dobiju oznake za identifikaciju. Zamoliću Pretresno veće u ovim okolnostima, da zabeleži da je kod ta dva seta dokumenata došlo do izmene datuma koje je uključivalo dodavanje 10 ili brisanje 10 dana.

TUŽILAC RE: Mi možemo vrlo brzo saznati od kuda dolaze ti dokumenti. Gospodin Schweiger se time bavi. Pretpostavljam da smo ih dobili na osnovu dva zahteva za pomoć od srpskih vlasti. Ja to mogu lako da uvedem u zapisnik.

SUDIJA ORIE: Pa, bar su postavljena neka pitanja svedoku u vezi sa ovim. Pretresno veće ne želi da se izjašnjava u ovom trenutku o dokaznoj vrednosti ovih dokumenata, ali gospodine Emmerson nije nikakav problem da ih označimo u svrhu identifikacije. Molimo sekretara da to i učini. Prvi je broj 1973 po spisku 65 ter, stranica 27.

sekretar: Časni Sude, biće označeno u svrhu identifikacije kao D163.

SUDIJA ORIE: Hvala gospodine sekretare. Što se tiče drugog dokumenta, on ima isti broj po spisku 65 ter 1973, a stranica je 29.

sekretar: Označeno u svrhu identifikacije kao D164, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da, hvala.

TUŽILAC RE: Zar to nije već P390 u skladu sa ovim indeksom koji je dala Odbrana?

ADVOKAT EMMERSON: Ne.

TUŽILAC RE: Ne? To je u tabulatoru 2.

SUDIJA ORIE: Ne, sada govorimo o tabulatorima 1 i 3, a 390 se nalazi iza tabulatora broj 2. To je bar ono što je Odbrana naznačila. To je ono što sam ja pronašao na početku indeksa. A, u stvari ne, ja sam pogrešio, izvinjavam se.

ADVOKAT EMMERSON: Ne, vi ste u pravu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: A, da, izgleda da sam ipak u pravu. Dakle, brojevi dokaznih predmeta se nalaze iza tabulatora broj 2. U redu. Idemo dalje. Ukoliko vi želite ponovo da se bavite ovim pitanjem, gospodine Re, možete ponovo da ga pokrenete. Gospodine Emmerson, možete da nastavite.

ADVOKAT EMMERSON: Nemam više pitanja, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Gospodine Guy-Smith izvolite. Gospodine Repiću, gospodin Guy-Smith je branilac gospodina Balaja i on će vas sada unakrsno ispitivati. Gospodine Guy-Smith imate reč.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT GUY-SMITH

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Ja imam svega nekoliko pitanja za vas gospodine Repiću. Tokom vremena koje ste proveli na Kosovu u maju mesecu, da li je postojao kontrolni punkt u Dolovu/Dellovë, a na kojem su se nalazili pripadnici srpske policije?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Nije mi uopšte, topografski, poznato Dolovo/Dellovë, gde se nalazi. Ne znam ni da li je bio punkt, a ne znam ni mesto gde je.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Danas, kada sedite ovde u sudnici, da li se sećate gde su nalazili srpski kontrolni punktovi na putu između mesta u kojem ste vi imali sedište u Juniku/Junik i Đakovice/Gjakovë?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Sećam se samo kontrolnog punkta na ulasku u Đakovicu/Gjakovë, znači na periferiji, a za ostale ne sećam se.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: U sklopu vaših odgovornosti, kao komandira posebne jedinice koje ste nam već opisali, da li ste bili u radio vezi sa ovim kontrolnim punktovima?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ne. Mi smo imali naše lokalne radio veze i po potrebi smo komunicirali sa sedištem Sekretarijata.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: U sklopu odgovornosti koju ste imali kao komandir, da li ste podnosili dnevne izveštaje o svojim aktivnostima i kontaktima bilo sa civilnim stanovništvom ili, kako ste ih vi nazvali, naoružanim Albancima?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da, svako jutro smo izveštavali štab koji se nalazio u Sekretarijatu.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li su ta referisanja koja ste obavljali svako jutro, referisanja koja su negde zabeležena tako da postoji evidencija o ovim referisanjima koju ste vi imali prilike da ponovo pogledate?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Zaista mi nije poznato da li su na osnovu naših javljanja pisana bilo kakva dokumenta i dokumenta ostavljena kao u arhivi. Mi smo ovo činili, znači, putem ili radio veze ili telefona, usmenim izveštavanjem.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: A, konkretno, kao komandir, kada biste preneli informacije, kome biste ih prenosili. Da li ste vi bili odgovorni da nekom konkretnom pojedincu prenosite informacije?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: O izveštavanjima o kojima ste me pitali svako jutro, to su činili, znači, dežurni u jedinicama i prenosili su nivou dežurnih u Sekretarijatima. Moje izveštavanje je išlo na tim nekim sedmičnim ili drugim, ovaj, informisanjima i susretima, prema načelniku Sekretarijata i prema komandantu odreda.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: A, izvinite, ko je bio načelnik Sekretarijata, koga ste svake nedelje informisali?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: U to vreme bio je, za ime ću vas slagati, Adamović, da li, ... da ne prejudiciram.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: A komandant odreda, kome ste podnosili te nedeljne izveštaje, kako se on zvao?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Pukovnik Branko Prljević.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li ste u svojstvu komandira imali prilike da proveravate dnevne izveštaje koje bi poslao dežurni, tako da biste se uverili da su one informacije koje su upućene, tačne?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Mislite na informacije koje je prenosio moj dežurni dežurnom u Sekretarijatu?

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Tako je.

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Te informacije koje je on prenosio su informacije koje smo mi, na osnovu brifinga sklapali svako jutro. To smo već juče objasnili.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: A ti jutarnji brifinzi su obuhvatali sve aktivnosti kojima ste se vi bavili prethodnog dana, zar ne?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: U redu. Tokom vremena, dok je sedište vaše jedinice bilo u Juniku/Junik i Babaloću/Baballoq, da li ste nosili uniforme?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: A kakve su to bile uniforme?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Uniforma Posebne jedinice policije je maskirna uniforma sa nijansama sive boje, znači, tamnija i svetlija.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li je odgovornost ljudi iz vaše jedinice bila da održavaju uniforme, odnosno pod time hoću da kažem da su bili odeveni u uniforme dok su bili na dužnosti, a za vreme dok im je sedište bilo u Juniku/Junik i Babaloću/Baballoq?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Svakako je bilo dužnost da održavaju, jer svako jutro smo vršili i određene kontrole, određene smotre naših pripadnika, izuzev ako su nisu radili nešto što je posebno nalagalo, kao konkretno sa Radom Popadićem i Nikolom Jovanovićem, koje smo uputili za sedište Sekretarijata po trebovanje hrane u civilu, sa civilnim vozilom da bi smanjili uočljivost, neku, skretanje pažnje na sebe.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Razumem šta ste nam rekli u vezi sa ovim, gospodine. Kada su ova dva gospodina vratila i kada su počela da iskrcavaju, kao što ste nam to opisali, da li ste vi bili prisutni tokom tog iskrcavanja, iskrcavanja hrane?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Na žalost, oni su se vratili samo do Babaloća/Baballoq, a do Junika/Junik nisu stigli i nisam bio prisutan.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Juče ste nam rekli da su im kolege pomogle da istovare hranu u Babaloću/Baballoq. Da li kolege koje ste pomenuli drugi pripadnici Posebnih jedinica policije?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Ne znam šta mislite drugi pripadnici policije. Znači, oni su svi pripadnici moje čete.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: U redu. Ono što vas ja pitam je sledeće. Kada su im kolege pomagale da istovare hranu, to su bili pripadnici vaše jedinice, zar ne?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: A ti ljudi, kao što ste nam rekli, su nosili uniforme, zar ne?

SVEDOK REPIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH: To su bila moja pitanja. Nemam više pitanja za svedoka.

SUDIJA ORIE: Hvala vam.

ADVOKAT HARVEY: Ja nemam pitanja za ovog svedoka.

SUDIJA ORIE: Nema pitanja.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Repiću, da li biste mogli da mi kažete sledeće. Vi ste nam rekli da ste komandir čete. Da li sam ja dobro shvatio da u četi ima oko 150 ljudi, od kojih se otprilike 100 nalazilo u blizini Babaloća/Baballoq, a 50 u blizini Junika/Junik. Jesam li to pravilno shvatio.

SVEDOK REPIĆ: Četa jedna broji do 150 ljudi. Konkretno se ne sećam koliko smo brojno stanje imali u toj smeni. Oko 40 dva tri čoveka je bilo u Juniku/Junik, ostali su bili u Babaloću/Baballoq.

SUDIJA ORIE: Da li vam je poznato, kakvo je bilo brojčano stanje snaga PJP u okolnim selima, na primer, u Đakovici/Gjakovë, u Dečanu/Deçan? Imate li bilo kakvu predstavu koliko je pripadnika PJP ... ?

SVEDOK REPIĆ: Ne, nemam tu informaciju.

SUDIJA ORIE: Znate li bilo šta o obližnjim selima? Možete li da nam kažete da li je bilo jedinica PJP? Meni je naravno jasno da ste vi došli da pružite pomoć lokalnim jedinicama PJP. Kakvo je bilo brojčano stanje PJP u Juniku/Junik pre nego što ste vi pristigli?

SVEDOK REPIĆ: Zaista vam to ne mogu reći. Ne znam.

SUDIJA ORIE: Da li je bilo 5 ili 15 ili 70 ljudi? Možete li makar neku predstavu da nam pružite o približnom brojčanom stanju ovih jedinica?

SVEDOK REPIĆ: Da li me pitate o lokalnim snagama, znači, kojima smo mi došli da pružimo pomoć.

SUDIJA ORIE: Tako je. Mislim na snage PJP, dakle, snage Posebne jedinice policije.

SVEDOK REPIĆ: Brojno stanje lokalnih, lokalne, znači, policije, tu je bilo jedno odeljenje, što podrazumeva da to broji od 5 do 8 ljudi, znači, lokalnih policajaca. A mi smo zamenili jedinicu koja je otprilike, otprilike bila iste formacije, odnosno istog brojnog stanja kao i mi. Sad, zaista, koliko su oni imali brojno stanje, ja vam precizno ne mogu reći.

SUDIJA ORIE: Da li to znači da ova jedinica, koja je imala isto brojčano stanje, nije bila lokalna jedinica, već je takođe bila tu upućena sa nekog drugog mesta?

SVEDOK REPIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Vi ste rekli, jedinica koju ste vi došli da smenite. Da li su oni ostali na licu mesta, pa se onda vaše brojčano stanje udvostručilo u tom trenutku?

SVEDOK REPIĆ: Ne, ne, mi smo se zamenili u smenama. Mi smo zamenili njih.

SUDIJA ORIE: To znači da su oni koji su već bili tu, otišli. A kuda su oni otišli?

SVEDOK REPIĆ: Pa, ja to mogu samo da pretpostavim. Verovatno da su u to vreme se vratili u svoje matične Sekretarijate odakle su se uputili u Posebne jedinice policije, a da li su imali neke druge zadatke, vezano za Posebnu jedinicu policije, ne znam. Ovo pretpostavljam, zato što je bila smena. Znači, pretpostavljam da su prvo otišli u matične Sekretarijate.

SUDIJA ORIE: U redu. Sada bih se vratio na Đakovicu/Gjakovë. Vi nemate nikakvu predstavu o brojčanom stanju lokalnih jedinica? Da li mislite onih prvobitnih jedinica, koje su najpre bile tu, poput one čete u Juniku/Junik ili mislite na bilo koje jedinice koje su tamo upućivane, bilo da je dolazilo do smene ili ne?

SVEDOK REPIĆ: Ne, ja nemam informaciju uopšte ni koliko je brojno stanje Sekretarijata, znači onih lokalnih snaga matičnog Sekretarijata, niti znam koliko je ljudi Posebne jedinice policije upućeno u određenom trenutku na područje Đakovice/Gjakovë.

SUDIJA ORIE: Da li je vaša zona odgovornosti bila geografski ograničena i ukoliko jeste, za koje ste vi područje bili odgovorni?

SVEDOK REPIĆ: Moj zadatak u toj smeni je bio karakterističan. Mi smo tu sa četom došli da obezbedimo dva izbeglička naselja. Kompletna naša ingerencija se zaokruživala sa selom Junik/Junik i izbegličkim naseljem Junik/Junik i izbegličkim naseljem Babaloć/Baballoq. Znači, mi smo bili stacionirana jedinica bez bilo kakvih zadataka manevarske prirode.

SUDIJA ORIE: Time se, takođe, objašnjava i to zašto u operaciji čišćenja terena vi niste učestvovali, pošto ste vi bili stacionarna jedinica, a ne manevarska jedinica, zar ne?

SVEDOK REPIĆ: Tako je. Mi smo stacionarna jedinica i pružili smo samo logističku pomoć za te jedinice koje su došle da učestvuju u akciji. Pod tom logističkom podrškom, mogu da vam pojasnim, znači, da ih smestimo da imaju sigurnu bazu gde će, odakle će krenuti i vratiti se, gde će se snabdeti sa hranom i ostalim potrebama za boravak i učešće u akciji.

SUDIJA ORIE: Da li se sećate koliko je izbeglih lica bilo? Hajde da počnemo od tog centra za izbeglice u Babaloću/Baballoq.

SVEDOK REPIĆ: Ono što mi je ostalo u sećanju, da su to naselja koja su brojala oko 100 kuća, kuća koje su bile od jednosobnog do dvosobnog stana, sa malom okućnicom. Nisu sve kuće bile useljene, tako da na osnovu toga, sad mogu da zaključim da su možda bile 200 izbeglica prisutne tu, ali to su podaci, znači, na osnovu mojih nekih procena. Isto tako je i Junik/Junik oko 100 i

nešto kuća, tako tipskih urađenih sa kompletnom infrastrukturom i sa tim malim okućnicama. Isto nisu bile sve naseljene.

SUDIJA ORIE: Kažete da je većina ljudi iz vaše čete otišla u Babaloć/Baballoq, a nešto manji broj je otišao u Junik/Junik, da li to znači, pošto ih je u Juniku/Junik bilo preko 40, a cela četa je brojala do 150 ljudi, ja sam onda sračunao da je bilo oko 100 pripadnika PJP u Babaloću/Baballoq. Da li je to tačan proračun?

SVEDOK REPIĆ: Otprilike ste u pravu.

SUDIJA ORIE: Jer, ja se pitam sledeće. Ukoliko tu imamo 100 kuća i 200 izbeglica, da li je broj od 100 pripadnika PJP uobičajen radi obezbeđivanja takvog naselja? Da li je to uobičajeno brojčano stanje za takvu vrstu zadatka?

SVEDOK REPIĆ: Ako uzmete situaciju u kojoj su oni boravili u Babaloću/Baballoq, i vama, naravno, skrećem pažnju zašto je 2/3 jedinice boravilo u Babaloću/Baballoq, a jedna u Juniku/Junik. Junik/Junik u to vreme je još uvek bio selo koje nije imalo ekscesa, nije imalo problema. Mi smo u prvom potezu ulazili u Junik/Junik, znači, davali smo patrole sa lokalnim policajcima, kontaktirali sa meštanima, obilazili srpske kuće koje su na periferiji Junika/Junik. Provokacije koje su imali meštani i policajci, pripadnici PJP u Babaloću/Baballoq, su bile daleko većeg intenziteta, jer se to naselje naslanja na ova sela koja su bila dosta ekstremnija i koja su prva počela sa tim grupisanjem, pokušajem formiranja štabova, jedinica, oblačenjem onih civila u uniforme i kad uporedite koliko jedno naselje koje je dužine oko 150 do 200 metara, treba pokriti sa mestima za obezbeđenje i to sve pretvorite u smenski rad, onda to zadovoljava upravo taj broj koji ste procenili, između, oko 90, između 90 i 100.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Gospodine Re, želite li da postavite dodatna pitanja svedoku?

TUŽILAC RE: Ne, nema potrebe za tim.

SUDIJA ORIE: Ukoliko branioци ne žele da postavе nova pitanja koja bi se nadovezala na pitanja Pretresnog veća, onda se ovim završava vaš iskaz pred ovim Sudom. Gospodine Repiću, veliko vam hvala što ste došli. Hag je veoma udaljen od vašeg doma. Hvala vam što ste odgovorili na pitanja obe strane, kao i Pretresnog veća. Želim vam da se bezbedno vratite kući.

SVEDOK REPIĆ: Hvala vama.

SUDIJA ORIE: Molim gospođu poslužitelja da pomogne svedoku.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Imamo li bilo kakve dokazne predmete koji se predlažu na usvajanje, a u vezi sa kojima treba doneti odluku? Gospodine Emmerson.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT EMMERSON: Tabulator 2 časni Sude. U pitanju je naređenje koje je potpisao pukovnik Živanović, a ja sam to predočio ovom svedoku. Pretresno veće će se setiti da su to dokumenti od 8. avgusta, a po spisku 65 ter nose broj 1945.

SUDIJA ORIE: U pitanju je tabulator 2, da li je ovaj predmet dobio broj. Još uvek ne. Gospodine sekretaru.

sekretar: Časni Sude, to će biti D165.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora?

TUŽILAC RE: Nema.

SUDIJA ORIE: D165 se uvrštava u spis. Imate li još nešto gospodine Emmerson? Gospodine Re.

TUŽILAC RE: Dokazni predmeti koje sam označio juče u svrhu identifikacije, a ne insistiram u ovom trenutku da se predlože za usvajanje u spis.

SUDIJA ORIE: Da, rekli smo da ćemo sačekati i doneti odluku o tome kasnije. Videćemo da li ćete ih kasnije predložiti na usvajanje.

TUŽILAC RE: To je samo pitanje vremena. Ja više volim da mi sada ne gubimo vreme na raspravu o tom pitanju, pošto nas još uvek čeka drugi svedok.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Guy-Smith imate reč.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja se izvinjavam, ali ja sam shvatio da gospodin Re ima nameru da pozove drugog svedoka u vezi sa ovim dokumentima i da nema nameru da ih predlaže na usvajanje dok se ne pojavi neki drugi svedok. Nisam siguran da li je to u skladu sa ovim argumentima koji su sad izneti, pa bih želeo da se uverim da li sam dobro shvatio.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith treba da sačekate da se gospodin Re ponovo pozabavi ovim pitanjem, pa ćemo onda pažljivo proveriti u transkriptu šta je on rekao, kada je rekao da ne želi da ih u ovom trenutku predlaže na usvajanje. I naravno, šta je na to odgovorilo i Pretresno veće. Ovo je ušlo u zapisnik. Imamo i druge dokumente. Dva su označena u svrhu identifikacije. Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Ne predlažem ih na usvajanje u ovom trenutku.

SUDIJA ORIE: Istovremeno, naravno, vi ste tražili od Pretresnog veća da pogleda razlike. To što su samo označeni u svrhu identifikacije, može da bude problem.

ADVOKAT EMMERSON: Možda mogu da ne izrazim svoj stav u vezi sa tim.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Vi se sećate da je u prošlosti dolazilo do unakrsnog ispitivanja svedoka koji su iznosili određena objašnjenja u pogledu ovog seta dokumenata. U vreme kada je došlo do unakrsnog ispitivanja mi nismo imali na raspolaganju druge dve verzije sa različitim datumima. Ja još uvek ne znam da li će dolaziti neki drugi svedoci koji će se baviti tim aspektom predmeta. Postoji jedan pojedinac koji je na spisku svedoka Tužilaštva, a koji bi mogao da se pozabavi ovim aspektom, mada, naravno, koliko sam ja shvatio ...

SUDIJA ORIE: Dakle, ovo su nove verzije dokumenata koji deluju veoma slično. Ono što je meni palo na um i o tome ne treba sada doneti odluku, ali možda to stranke mogu da razmotre, jeste da li je u to vreme, radi kopiranja korišćena karbonska kopija. Jer, ponekada, kada se prekucava neki dokument, onda greška ostane zapravo na tom karbonskom listu koji služi za kopiranje. Ne kažem da to predstavlja bilo kakvo objašnjenje, ali, naravno, ukoliko Pretresno veće gleda samo fotokopije, onda nije u mogućnosti da utvrdi da li je moglo da dođe do tako nečega. Gospodine Re, meni nije poznato, da li su ovi dokumenti pristigli kao fotografije ili postoje originali. Ja ponekad imam utisak da su zapravo korišćene karbonske kopije prilikom prekucavanja na mašini, to može još više da usloži stvari, a takođe može da predstavlja objašnjenje u ovim okolnostima.

TUŽILAC RE: Časni Sude, ja znam da mi jesmo dobili neke izvorne dokumente, nedavno, od srpskih bezbednosnih službi. Međutim, uobičajeno mi obično dobijamo samo kopije.

SUDIJA ORIE: Da. Naravno, a reč original ima veoma posebno značenje, jer se, zapravo, i kopije uz pomoć karbonskih prekucavanja, se takođe nazivaju originalima, nasuprot samim fotokopijama. Dakle, ja molim da obe stranke imaju ovo na umu. Strane još nisu iznele potpunu argumentaciju, to je jasno.

ADVOKAT EMMERSON: Ja ću samo naznačiti Pretresnom veću da razlika između dve grupe dokumenata je, kad se ovako gleda, u pravi mah je ista. Drugim rečima, postoji razlika od 10 dana između dve izjave i to važi za obe izjave.

SUDIJA ORIE: Da, nisam tražio bilo kakve dodatne komentare. Gospodine Re, vi ste spremni da pozovete sledećeg svedoka posle pauze.

TUŽILAC RE: On je ovde i spreman je da počne sa iskazom.

SUDIJA ORIE: U redu. Onda ćemo najpre otići na pauzu. Idemo na pauzu i nastavljamo u 4 i 15.

(pauza)

(svedok je pristupio Sudu)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Dobar dan, gospodine Dourel. Dobrodošli u našu sudnicu. Uz vašu dozvolu nastaviću na engleskom. Gospodine Dourel, pre nego što počnete davati iskaz u ovoj sudnici, prema Pravilniku o postupku i dokazima, morate dati svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine. Tekst, pretpostavljam, u francuskoj verziji, vam je predala poslužiteljica. Molim vas da pročitate svečanu izjavu.

SVEDOK DOUREL: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

svedok: Laurent Dourel

SUDIJA ORIE: Izvolite sedite. Gospodine Dutertre, vi ćete ispitivati svedoka.

TUŽILAC DUTERTRE: Da, časni Sude.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC DUTERTRE

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Gospodine Dourel, molim vas da potvrdite ko ste. U stvari, prvo ću vas zamoliti jednu praktičnu stvar. Naime, pratite na ekranu da vidite da je prevod na engleski prestao, pa tek onda odgovarajte. Dakle, gospodine Dourel, vi se zovete Laurent Dourel, vi ste Francuz po nacionalnosti?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Recite gde ste rođeni?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Rodio sam se u Albiju, u Francuskoj i to 22. jula 1972. godine.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Hteo bih da sada prođemo kroz vašu biografiju. Radi se o dokaznom predmetu 1984 sa 65 ter liste.

SUDIJA ORIE: Da li je to već deo izveštaja koji je već dostavljen, gospodine Dutertre, jer to vas pitam, naime, zbog toga što ukoliko koristite 65 ter brojke onda moram da se zapitam da li su ti dokumenti već označeni za identifikaciju.

TUŽILAC DUTERTRE: Pa, moguće. To je sasvim moguće. Mislim da se radi o poslednje dve stranice dokumenta.

SUDIJA ORIE: Ne, ja imam bibliografiju. Vidim tu i englesku verziju, poslednje dve stranice, profesionalno iskustvo, i tako dalje, i tako dalje. Ali, francuski verziju, ne mogu da nađem francusku verziju.

TUŽILAC DUTERTRE: Nisam ni ja našao to na francuskom. O da jesam, broj 1985 sa spiska 65 ter.

SUDIJA ORIE: Da li je to deo dostavljenog izveštaja. Ja vidim tu aneks A podneska Tužilaštva izveštaja veštaka Dourela, aneks A, je dakle, francuska verzija, koja završava sa ERN brojem 169776. Prethodna stranica je pismo od 25. jula koje ste napisali vi gospodine Dutertre, koje je upućeno poručniku Dourelu. Zatim, bibliografija i onda dolazim do zaključka, s obzirom da u engleskoj verziji nailazim na aneks. A da, to je aneks C, zajedno francuska i engleska verzija, na kraju. Hvala. Pretpostavljam da ste svedoku hteli da predočite njegovu biografiju.

TUŽILAC DUTERTRE: Da, tako je. Mi smo dobili nekoliko dokumenata, pa to može da objasni ovu zbrku.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Dakle, gospodine Dourel, molim vas potvrdite da ovo što vidite na ekranu jeste vaša biografija?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Dakle, ovo je vaše ime. Zamoliću da se pozabavimo nekim stavkama, kako bismo upoznali članove Pretresnog veća. Dakle, vi imate jednu stručnu specijalnost, koja je neuobičajena. Dakle, kako ste se vi obrazovali kao entomolog? Mislim da je ovo prvi put da to imamo. Molim objasnite koja je vaša specijalnost kao forenzički entomolog?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pa, ja sam zamenik načelnika Odelja za entomologiju u Institutu za krivična istraživanja Narodne žandarmerije, Državne žandarmerije u Francuskoj. Naš cilj je da radimo veštačenja za sud ili na zahtev policije, kako bismo utvrdili datum ili procenili datum, a sve to zahvaljujući insektima koji su pronađeni u telu.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Recite, da li je ta vaša specijalizacija nešto novo ili je stara grana nauke?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pa, to je stara disciplina. Postoji od 12. veka, ali nema konkretnog univerzitetskog obrazovanja za tu konkretnu temu.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Hvala. Vi ste, prema vašoj biografiji, vidim, radili i u IRCGN tokom 1997. i 1998. godine i ponovo ste radili za taj Institut 2002. Prvo nam recite kada je ta IRCGN, zapravo, formiran i koja je njegova uloga? Govorim o Institutu za istraživanja, forenzička istraživanja.

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pa, Institut je formiran 1987. godine, a u ovom obliku traje od 1992. godine. Imamo četiri odeljenja koja se bave krivičnim pitanjima, krivičnom istragom i onda unutar njih imamo 12 pododeljenja. Svaki od njih ima kao svoju specijalnost, koja se bave interesima pravde. Dakle, Institut ima cilj da vrši veštačenje za policiju i za sudije.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Koliko ima ljudi na entomološkom odeljenju tog Instituta?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pet osoba.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Uključujući i vas?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Rekli ste da sudije traže mišljenje ili veštačenje od Instituta u vezi sa pitanjima koja se tiču entomologije. Recite, da li i policija možda ima svoje odeljenje koje se bavi entomologijom?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Policija nema takav odeljenje. U laboratoriji u Marselju ima jedna osoba koja se time bavi. Oni u sklopu svojih uobičajenih aktivnosti analiziraju vozila ili zemlju. Međutim, deo tih poslova obuhvata i ovu aktivnost.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Da se nadovežem na vaš odgovor. Da li bi se moglo reći da taj Institut u blizini Pariza, mislim da tu nema ništa sporno, je Institut koji prima zahteve za veštačenje?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Naravno. Državna policija nam se obraća i mi pokrivamo, otprilike, 20% naših dosijea je za njih, a ostalo radimo za žandarmeriju ili za sudije.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Hvala, razumeo sam. Dakle, vi ste francuski specijalista u ovom polju?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Ima li drugih stručnjaka za ovu temu, na primer na univerzitetima u Francuskoj?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ne, u Francuskoj ne.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: A u Evropi?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: U Evropi da, postoje laboratorije koje razvijaju aktivnosti koji se bave tim pitanjima, ali to nisu policijske laboratorije, to su forenzički instituti ili univerziteti.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Da li se vaše odeljenje za entomologiju, preko celog dana bavi pitanjima entomologije, da li vam je to stalni posao?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da, mi smo jedino odeljenje koji se isključivo posvećuje pravnoj entomologiji ili forenzičkoj entomologiji.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Koliko je veštačenja vaše odeljenje napravilo od formiranja?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Do sada 717, a svake godine obavljamo 70 do 80 veštačenja. Tu govorim o poslednje tri do četiri godine.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Od tih 70, 80 koje vaše odeljenje radi godišnje, koliko vi lično napravite?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pa, između 12 i 15.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Dakle, ukupno koliko ste vi ekspertiza napravili u tom polju?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Od 2003. otprilike 30.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Da li vaš Institut i njegovo odeljenje za entomologiju ima sve što je potrebno za eksperimente?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da. Svake godine pravimo programe istraživanja, koji su prilagođeni za to, kako bismo odgovorili na neke probleme koje smo rešavali tokom te ili prethodne godine.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Da li biste nam mogli dati neku predstavu o istraživanju?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da, ima puno istraga koje se tiču biologije, vrsta, što je važno za podatke i zatim imamo niz eksperimenata na pokopanim telima.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Na pokopanim telima? Molim vas, navedite nam još neke pojedinosti? Šta pod tim mislite, šta ste sve radili, kakve ste rezultate imali?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Mi smo 2004. godine pokopali 21 ovcu na period od godinu dana, koje su pod zemljom ostale i to na različitim dubinama, na dubini od 10, 30 i 90 cm, zatim smo ih ekshumirali i zatim bismo izvršili entomološku analizu.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Dakle, može se zaključiti da se entomološka fauna može zateći na tim mrtvim životinjama?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da, nakon godinu dana, čak i na dubini od 90 cm smo pronašli takvu faunu.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: U vašoj biografiji vidim da ste član udruženja, Evropskog udruženja forenzičke entomologije, koja je 2004. godine održala kongres u Londonu. Recite nam nešto o tom udruženju i ciljevima?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To je udruženje je stvoreno 2002. na inicijativu našeg odeljenja. Udruženje gde se okupljaju svi stručnjaci iz ovog polja, bilo da se radi o policijskim stručnjacima, stručnjacima sa univerziteta ili forenzičarima. Zadatak je da se međusobno upoznajemo sa podacima o fauni kojom se bavimo. Mi pokušavamo te razmene da unapredimo tako što izmenjujemo rezultate između laboratorija.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Hvala. Želeo bih sada da pređemo na pitanja koja se tiču materije, uopšteno. Gospodine Dourel, sudije posebno zanima izveštaj gospođe Lecomte od 15. juna 2007. godine, kao i entomološki aspekti tog izveštaja. Gospođa Lecomte na osnovu prisustva ili odsustva larvi utvrđuje vezu sa trajanjem ili prisustvom tela na mestu gde je došlo do zločina i eventualnim intervencijama, manipulacijama.

ADVOKAT EMMERSON: Zamolili bismo, za nas koji pratimo, da se samo malo uspori tempo, i kao drugo, komentar gospodina Dutertrea u poslednjem redu, u poslednjem pitanju, je nešto što bi po našem mišljenju trebalo ispitati sa profesorkom Lecomte. Naime, u kojoj meri su entomološki faktori bili suštinski za njezine zaključke.

SUDIJA ORIE: Međutim, ne treba isključivati komentar i ovog svedoka o tome šta je bitno a šta nije bitno. Dakle, nije pitanje da se preko ovog svedoka ne može saznati ništa ništa o tome, ali se slažem sa vama. Naime, težina određenih elemenata ... je nešto što bi mogao komentarisati spoljni posmatrač, ali bi prvo komentar trebalo zatražiti od autora izveštaja. Gospodine Dutertre, molim vas da malo usporite jer ste toliko brzi.

TUŽILAC DUTERTRE: Da, već sam dobio zahtev sa moje desne strane.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Gospodine Dourel, zatražili smo da prokomentarišete izveštaj gospođe Lecomte. Vaš izveštaj, osim ovog opšteg dela ima i konkretan deo koji se bavi zaključcima gospođe Lecomte u vezi sa entomološkim pitanjima. Da rezimiramo vaše zaključke, vaše zaključke veštaka koje ste naveli na samom kraju vašeg izveštaja, a to možemo pronaći u dokumentu broj 1985 po 65 ter i to na stranici 11 verzije na engleskom. Međutim, zamoliću da se to prikaže, jer će tako biti brže. Vi tu navodite, a ja ću sada to pročitati: „Kada je reč o elementima koje imamo na raspolaganju, ... nije ih moguće identifikovati kao pripadnike porodice dvokrilaca.“ U drugom paragrafu se kaže: „S obzirom da nema uzoraka sa tela u njihovoj neposrednoj okolini, kao i tokom operacije autopsije, kao i zbog nedostatka podataka vezanih za uslove koji su vladali pre pronalaženja tela, nemoguće je: 1) utvrditi vezu između prisustva larvi i vremena od kada je telo na licu mesta, i 2) nemoguće je utvrditi povezanost između prisustva ili odsustva larvi i toga da li je neko baratao tim telima.“ Da budem precizniji, ja sam tu dodao malo jedan i malo dva, da bi bilo jasno ono što sam čitao. Dakle, sad kada sam sve ovo pročitao, zamoliću da vam postavim nekoliko pitanja. Prvo, uopšteno, a i o nekim zaključcima. Da pređemo na glavna pitanja koja se tiču entomologije i identifikacije insekata za uzimanje uzoraka larvi i o razvoju larvi. Vi ste napomenuli, a to se može videti u dokumentu 1985, to je na stranici 5 u verziji na engleskom, a takođe možemo naći u programu *Sanction*, tako će biti brže. Vi tu napominjete da postoje konkretni mirisi koji se poklapaju sa različitim fazama izmene tela. Ti mirisi privlače nekrofage vrste i želeo bih da vam postavim dva pitanja u vezi sa ovim, da bismo bili sigurni da sam vas razumeo. Da pomognem svima da razumeju ovu situaciju. Moje prvo pitanje, ako sam vas dobro razumeo, postoji nekoliko vrsta insekata koji koloniziraju telo kako vreme prolazi i svaka faza raspadanja tela odgovara jednoj ili više vrsta konkretnih insekata. Da li je to tačno?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Moje drugo pitanje je, dakle, može li se onda reći da se iz entomološke perspektive identifikacija uzoraka koji se nalazi na licu mesta zločina, kao i na osnovu utvrđivanja u kojoj su fazi uzorci o kojima je reč, da je to od ključne važnosti, utoliko što svaka od tih vrsta insekata dolazi do određene faze, ima svoj ritam razvoja, što nam daje predstavu o datumu smrti. Da li je to istina?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da, itekako.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Dakle, uopšteni mehanizam. Ovo smo sada razjasnili, pa bih želeo preći na pitanje identifikacije samih insekata. Moje prvo pitanje u vezi sa tim je, da li je čoveku potrebno specifično iskustvo da bi mikroskopom mogao utvrditi pripadnost larve nekoj konkretnoj vrsti?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Itekako, u našem odeljenju se otprilike godinu dana proučava identifikacija vrsta koje su tek u razvoju.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Hvala. Sada kad govorimo samo o dvokrilcima, recite, koliko različitih vrsta dvokrilaca ima?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Dvokrilaca, to je grupa, mi njih ne znamo sve, ali kad govorimo o nekrofagima, njih je otprilike 20 do 25 vrsta.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Hvala vam. Da li se može reći da se u nekim slučajevima razvila praksa prema kojoj se vrši genetska analiza, kako bi se utvrdilo koja konkretna larva pripada, uzevši u obzir mesto zločina, pripada nekoj vrsti?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da. Postoje vrste koje pripadaju istoj porodici i one su veoma slične i teško ih je identifikovati isključivo po morfološkim razlikama, pa moramo izvršiti DNK analizu.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Razumem. U ovom kontekstu ukoliko nemate larve koje su prikupljene na licu mesta, i ako nemate detaljni opis takvih larvi iz izveštaja sa obdukcije, da li je sa sigurnošću moguće navesti o kakvim larvama je reč?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Nije.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Dozvolite da sada citiram nešto sa 14 stranice izveštaja profesorke Lecomte. To je na 14 stranici na francuskom, ali na 13 stranici na engleskom, broj dokaznog predmeta sa 65 ter je 1986. Da, u pitanju je drugi izveštaj, trebalo je da to preciziram. Sada ću citirati ovaj izveštaj. Tu piše: „Reč je o telu R1, prisustvo larvi diptera na odeći i na nivou šupljine lobanje. “ S obzirom na ovo, molio bih da se predoči dokazni predmet P802, prva stranica na engleskom jeziku. Ovaj dokument će se pojaviti na ekranu pred vama za nekoliko trenutaka, gospodine Dourel.

prevodilac: Tužilac Dutertre nije uključio mikrofون.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Dakle, sledeći pasus glasi ovako: „Telo je bilo odeveno u odeću koja je bila u potpunosti natopljena istrulelim sadržajem, uprljana zemljom i prekrivena masom pokretnih crva cilindričnog oblika, a dužine 5 do 20 cm. “ Pretpostavljam da ovde mora biti reč o nekoj grešci, jer osim u filmu „Ljudi u crnom“, ja lično nikada lično nisam video crve od 20 cm. Međutim, ukoliko pretpostavimo da je reč o milimetrima, na osnovu ovog opisa, gospodine Dourel, da li biste mogli da izvedete zaključak da su u pitanju larve diptera, kako je to učinila gospođa Lecomte ?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Teško je izvesti definitivni zaključak kada je reč o prisustvu larvi diptera. Takođe, treba imati na umu da se na telu takođe nalazile larve koleoptera, koje su bele boje. One imaju šapice koje su veoma sitne tako da se ne mogu uvek razlikovati. Prema tome, veoma je teško tvrditi, na kategoričan način, da su u pitanju larve diptera.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Hvala vam gospodine Dourel. Uopšteno uzev, da li smatrate da na nedigitalnim fotografijama koje se, dakle, ne mogu uveličati a da se ne izgube određene pojedinosti, da bi na osnovu takvih fotografija jednog leša prikazanog od glave do nogu bilo moguće tačno utvrditi koje se larve nalaze na snimcima?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ne, to je nemoguće.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala vam. Sada ću preći na pitanje uzimanja uzoraka i posledice uzimanja ovakvih uzoraka. Vi ste naveli primer diptera. To je u dokaznom predmetu 1985, stranica 6 na engleskom jeziku po spisku 65 ter. Možemo to da prikažemo u sistemu elektronske sudnice. Vi ste se, dakle, poslužili primerom diptera i naznačili da se snese jaje na telo, to jaje postane larva i kako bi došlo do metamorfoze ono se obavlja pod košuljicu. To je košuljica lutke. Moje pitanje u vezi sa tim glasi. Da li biste mogli da nam naznačite na koje se mesto tačno larva seli?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Kada dolazi do polaganja jaja na telu, posle perioda inkubacije jaja, jaja se preobražavaju u larvu i hrane se na telu na kojem se nalaze. Kada akumuliraju dovoljnu količinu energije, larve mogu da prođu kroz metamorfozu u zavisnosti od toga koliko je sredina mračna i koliko mogu da se zaštite od grabljivica. Dakle, prirodno, u spoljnoj sredini, te larve će da umaknu sa spoljašnjosti i samog tela i ukopaće se u zemlju u dubinu od 5 do 10 cm, a u prečniku od 1 metra oko tela i ispod njega.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala. dakle, da bismo bili u potpunosti jasni, insekt se više ne nalazi u samom telu, već se nalazi u zemlji, počev od tog trenutka?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Tako je. Neophodno je da se zaštiti, kako od svetla tako i od grabljivica.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Dakle, kako bi se izvršilo veštačenje entomološke prirode, neophodno je da se izvrši ili uzimanje uzoraka insekata na samom telu i, ili, u samoj zemlji?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da li biste mogli da navedete na koji način se vrši uzimanje uzoraka iz zemljišta?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Uzimanje uzoraka iz zemljišta je srazmerno jednostavno, dovoljno je da se izvade grumeni zemlje, na dubini od oko 10 cm u prečniku od oko 1 metra oko tela i ispod tela. Zatim se sva uzeta zemlja stavlja u istu posudu i, na primer, šalje se u odeljenje, kako bi se to razvrstalo i kako bi se odgajili insekti.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala vam. Ukoliko se ne izvrši uzimanje uzoraka zemljišta, da li je moguće isključiti mogućnost da telo nije kolonizovano na mestu gde je pronađeno?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To ne može u potpunosti da se isključi zato što je moguće da je insekt nekrofagus prošao kroz telo čak i ako nemate uzorak.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da navedemo jedan konkretan primer. Mislim na telo R3, stranica 18 izveštaja gospođe Lecomte, na francuskom jeziku, stranica 15 na engleskom. U pitanju je drugi izveštaj. Kada je reč o tom telu R3 piše sledeće: „Odsustvo muva i larvi diptera nije došlo do kolonizacije tela, telo nije obraslo u travu, nije došlo do sasušivanja odeće. Sve to upućuje da je telo veoma kratko boravilo na licu mesta“. Moje pitanje glasi ovako. Sa entomološke tačke gledišta, i s obzirom na ono što ste nam već rekli, da li je moguće koristiti kriterijum odsustva muva i larvi, kako bi došlo do zaključka, koji profesorka Lecomte izvodi kada je reč o telu R3?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Apsolutno ne. Na osnovu odsustva larvi na telu, nije moguće zaključiti da je neko telo bilo veoma kratko prisutno na licu mesta.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Zašto? Zbog toga što bi lutke mogle da se nalaze u samom zemljištu?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da. Moglo bi da lutke budu u zemlji, a s druge strane, ukoliko se ne znaju klimatski uslovi, a naročito temperatura, kakva je vladala na licu mesta, ne može se izneti bilo kakva procena o tome koliko je dugo insekt bio na telu.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Upravo je to tema na koju bi želeo da odmah pređemo, a odnosi se na razvoj larvi. Dakle, najpre smo govorili o uslovima uzimanja uzoraka i posledicama uzimanja uzoraka, a sada bih prešao na ovu drugu temu, temu razvoja larvi. Vi ste naveli da, uopšteno govoreći, postoji više od 20, između 20 i 30, oko 25 vrsti diptera koje se redovno susreću. Moje pitanje glasi ovako. Da li su insekti strvožderi isti u svim zemljama?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Insekti strvožderi na kojima mi radimo u Francuskoj su istovetni sa onim sa kojima smo se susreli u kontinentalnoj Evropi, dakle od Francuske do Rusije.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu. Da li u zavisnosti od vrste zemljišta, da li je u pitanju stenovite zemljište, da li je u pitanju vlažno zemljište, mogu da postoje vrste insekata koje će biti prisutnije, na primer, u jednoj vrsti zemljišta, nego na suvim terenima i može li se na osnovu toga izvući neki zaključak?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To nije pitanje zemljišta, odnosno terena, već klimatskih uslova. Ne postoji razlika u zavisnosti od zemljišta. Od klimatskih uslova zavisi u kojoj će meri insekti biti prisutni.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da li biste mogli da budete određeniji kada je reč o uticaju klimatskih uslova na razvoj insekata?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Insekti su životinje hladne krvi. To znači da je njihov razvoj tesno povezan sa temperaturom koja vlada u okruženju. Osim toga, svaka vrsta insekata ima određeni termički prag. To znači da postoji određena temperatura ispod koje on ne može da se razvija, i takav temperaturni prag je različit za svaku konkretnu vrstu. Za neke vrste su to tri stepena, za druge vrste je taj prag na nivou 10 stepeni. To znači, da ako je temperatura viša od 3 stepena, prva vrsta će se razviti, a druga vrsta neće.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu. I zbog toga je veoma važno utvrditi koja je vrsta prisutna na određenom telu?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Tako je. To je neophodan uslov kako bi mogla da se izvrši jedna entomološka analiza.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Postoje li i drugi činioci, osim temperature, koje mogu da utiču na ritam razvoja, na uslove razvoja neke određene vrste i, shodno tome, na procenu određenog perioda koji je protekao od datuma smrti?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ostali klimatski parametri koji su od značaja, kada je reč o aktivnostima insekata, više su povezani sa aktivnostima odraslih jedinki, a ne jedinki koje

sazrevaju. Na primer, i suviše jak vetar može da poveća rok u kojem će se insekti pojaviti. Ukoliko ima kiše, onda odrasle jedinke ne lete.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: A to konkretnije ima uticaja na poleganje jaja?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Tako je. To utiče na mogućnost insekta da otkrije mirise koje leš ispušta i da dođu na taj leš kako bi sneli jaja.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala vam gospodine Dourel. Da li biste mogli da pogledate stranicu 9 svog izveštaja. Imate ga pred sobom. To je dokazni predmet 1985, po spisku 65 ter, stranica 10, na engleskom i možemo da ga prikažemo u sistemu elektronske sudnice, na engleskom jeziku. Da li biste mogli da prokomentarišete ovu tabelu koju ste izradili?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ova tabela je izrađena na osnovu objavljenih naučnih radova, koji su se odnosili na ove dve veoma česte vrste diptera. Ova tabela pokazuje da će se insekt u zavisnosti od temperature razvijati sasvim različito. Jednoj vrsti kao što je *callifora vomitoria*, a to je najklasičnija mušica, ukoliko se stavi na temperaturu od 12,5 stepeni, biće potrebno skoro 19 dana kako bi u potpunosti prošla ceo ciklus razvoja. Drugim rečima, da prođe ceo ciklus od jajeta do odrasle jedinke. To je dakle jaje, tri stadijuma larve, zatim metamorfoza i pojavljivanje odrasle jedinke. Ukoliko se nalazi na temperaturi od 23 stepena, ovoj vrsti će biti potrebno svega 8 dana da prođe kroz ovaj ciklus. Ista šema važi i za drugu vrstu *protoformiu teranove*. Na oko 12,5 stepeni, njoj će u takvim okolnostima biti neophodno 50 dana da prođe kroz čitav ciklus, a ukoliko je temperatura 23 stepena, onda će to učiniti za oko pet dana. Dakle, sve zavisi od termičkih uslova o čemu sam maločas govorio.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala vam. Kada govorite o ciklusu, da li je to do trenutka kada je larva u zemlji. Možete li to da precizirate?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ne. Govorim o celokupnom ciklusu. Dakle, od trenutka kada se polegne jaje, pa sve do pojavljivanja odrasle jedinke koja izlazi iz lutke. Dakle, imamo jaje, imamo tri faze larve, imamo lutku i onda se javlja odrasla jedinka.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu. Još jedno pitanje. Ukoliko pretpostavimo da je sasvim pouzdano poznato koja je vrsta prisutna na određenom lešu, a međutim nemamo bilo kakav uvid u temperaturu, koja je vladala u okruženju u to vreme, da li je moguće izvući bilo kakve zaključke o vremenu koje je bilo neophodno da bi se jedna larva razvila?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Moguće je samo izneti hipoteze u zavisnosti od toga kakva je stalna temperatura vladala, odnosno može da se izvede zaključak koliko je trajao period razvoja, ukoliko se postavi hipoteza da je temperatura bila, na primer, 20 stepeni ili 16 stepeni ili 24 stepena i u zavisnosti od toga dobiće se dosta veliki raskorak u zavisnosti od toga kakva je temperatura vladala.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Znači, postavlja se jedna hipoteza i onda se na osnovu toga izvlače zaključci?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu. Uzeću primer tela R4 u izveštaju profesorke Lecomte. Još uvek je u pitanju isti dokazni predmet 1986.

SUDIJA ORIE: Koja stranica je u pitanju?

TUŽILAC DUTERTRE: Samo trenutak, odmah ću vam navesti stranicu, moram samo najpre da prebrojim. To je stranica 20 UO16-696

SUDIJA ORIE: Aha, govorimo o telu R4. Veliko vam hvala.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Navodi se: „Telo koje nije obraslo u travu nije došlo do sasušjenja tela, postoje larve diptera.“ Da li se, sa entomološke tačke gledišta može zaključivati o prisustvu larvi na nekom telu, bez drugih dopunskih informacija, kao što je temperatura? Dakle, da li se na osnovu toga mogu izvoditi slični zaključci?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ne. Dva elementa kako bi se iznela bilo kakva prva procena jesu utvrđivanje vrste i temperatura kakva je vladala pre nego što je telo otkriveno.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala vam. Sada ću preći na vaše ispitivanje zaključaka iz izveštaja gospođe Lecomte. Pre svega će me zanimati tela koja su se već nalazila u kanalu. To je dokazni predmet po spisku 65 ter 1985, na engleskom, stranica 8 i 9. Tu komentarišete odlomak iz izveštaja gospođe Lecomte, u kojem ona govori o telima iz kanala. Ona tvrdi da ništa ne omogućava da se isključi mogućnost da tela u stanju skeletizacije, bez larvi diptera, nisu naknadno preneti u kanal. Kada je reč o ovim telima, vi uopšte uzetv razlikujete tela koja su potopljena i tela koja nisu u vodi. Dakle, moje pitanje glasi ovako. Da li bi, sa naučne entomološke tačke gledišta, trebalo razlikovati tela koja su izvan vode, od tela koja su potopljena u vodi, pre nego što se izvode zaključci?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da, kada je reč o forenzičkoj entomologiji, to je izuzetno važno, jer se bavimo vazдушnim insektima. Međutim, ukoliko je telo potopljeno u vodu, onda voda predstavlja neku vrstu barijere, kako za širenje mirisa, tako i za insekte koji ne mogu da dođu do tela. Dakle, kada je reč o tradicionalnoj forenzičkoj entomologiji, ona omogućava da se utvrdi datum za leševe koji su izvan vode, a ne leševe koji su potopljeni u vodu.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U čemu je razlika? Možete li da nam objasnite?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Kada telo pluta po površini, ono će širiti mirise. To privlači insekte, insekti će moći da polože jaja. Naravno, pod uslovom da telo ponovo ne potone na dno. Ovi insekti će se razvijati na telu, barem u stadijumu larve, dok su još uvek nerazvijeni. Zatim, kada dođe do metamorfoze koja mora da se odvija u tami i van uticaja grabljivaca, onda će doći do selidbe larvi izvan tela u okruženje. A, ukoliko bi larve sišle naniže, one bi se udavile.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Dakle, u uslovima u kojima ne znamo da li je telo najpre plutalo po površini, a onda potonulo, s obzirom na to da o tome ne postoje odgovarajući podaci, da li je moguće izvući bilo kakav zaključak entomološke prirode?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ne, to je nemoguće.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu. Kada je reč o potopljenim telima, to možda izlazi iz vašeg domena stručnosti, ali to je nešto što je veoma slično i ne verujem da će Odbrana

ulagati prigovor, mada je, naravno, na njima da to odluče, da li vam je poznato, da li tela potopljena u vodi, bivaju naseljena nekim vodenim vrstama?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Kako da ne. U vodi dolazi do kolonizacije tela, od strane određenih vrsta, ali nisu u pitanju samo insekti. Reč je i o gasteropodima, osim toga tu su takođe i različiti rakovi i oni se zapravo hrane jednim vegetalnim slojem koji se stvara oko tela. Dakle, reč je o artropodima u širem smislu reči i oni će se naći, pre svega, na odeći.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Vi govorite o artropodima, pretpostavljam da je reč o životinjama. Da li, takođe, ima i vegetacije različitih algi koje bi se takođe razvile na telu koje je potopljeno u vodu?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ne mogu da odgovorim, to izlazi van domena moje stručnosti.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu, u potpunosti vas razumem. Dakle, ukoliko se ni u ovom slučaju ne uzmu uzorci, ukoliko se to ne dokumentuje na odgovarajući način, bilo bi zapravo teško izvući bilo kakav zaključak, čak i za nekog ko je stručnjak za vodenu faunu?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Prema tome, ukoliko imamo potopljeno telo, a nikakvi uzorci nisu uzeti, nemamo nikakve informacije koje potvrđuju da su telo naselile određene vodene vrste, da li postoji bilo kakav konkretan razlog da verujemo da je ovo potopljeno telo kasnije vraćeno?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pa, to mi deluje dosta teško da se izvede takav zaključak.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu. Vraćamo se na tela koja su se nalazila izvan kanala. U vašem izveštaju to je i dalje po spisku 65 ter 1985, na engleskom 9 stranica. Vi komentarišete ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, naše stranice u engleskoj verziji nemaju brojeve. Da li biste mogli da, možda, navedete o kom je pasusu reč?

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Kako da ne, u pitanju je pasus koji počinje rečima „izvan kanala“, poglavlje 3, pasus C. Zapravo, dva pasusa počinju ovim istim rečima, ali mene zanima onaj koji se nalazi nešto više na stranici i tu se navodi citat iz izveštaja gospođe Lecomte, „bez larvi diptera, mada su pronađeni na površini tla i na vazduhu“.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinjavam se časni Sude, nešto mi nije baš najjasnije. Da li je ovaj poslednji niz pitanja zasnovan na tome da imamo posla sa telima koja su u potpunosti potopljena, jer meni se čini da je gospodin Dutertre govorio o telima koja su pronađena u blizini kanala, a onda se govori o potpuno potopljenim telima. Dakle, nije mi sasvim jasno da li je reč o telima koja su u potpunosti potopljena ili delimično potopljena, i da li se uvodi razlika. Možda bi bilo od neke pomoći da se kaže da li se ova vrsta hipoteza odnosi na u potpunosti potopljena tela, mada mi ovde imamo posla sa upola potopljenim telima.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre?

TUŽILAC DUTERTRE: Pa, to i jeste bila svrha mojih pitanja, da znamo da li treba uvesti neku razliku između tela koja plutaju po površini ili su delimično potopljena za razliku od tela koja su u potpunosti potopljena. Ali, da odgovorim gospodinu Guy-Smithu, pod telima koja plutaju po površini smatram ona tela čiji je makar jedan deo dostupan na vazduhu. Mogu da pitam svedoka da li je on na taj način shvatio pitanje.

ADVOKAT GUY-SMITH: U redu. Sada razumem o čemu se ovde radi.

SUDIJA ORIE: Možete da nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Dakle, ono što nas zanima jesu tela koja su pronađena izvan kanala, a koja se u ovom pasusu gospođe Lecomte opisuju na sledeći način, „bez larvi diptera“, mada su pronađeni na površini tla, na vazduhu. U svom izveštaju vi iznosite jedan broj hipoteza, u kojima objašnjavate zašto bi eventualno mogle biti odsutne larve diptera. Mi smo već porazgovarali o nekim takvim mogućnostima. Govorili smo o migraciji, odnosno selidbi larvi u tlo. Na to pitanje se, dakle, neću vraćati. Međutim, vaše treće objašnjenje, je povezano sa odsustvom privlačnosti leša. Znači, leš nije privlačan i na taj način se objašnjava odsustvo larvi diptera. Molim vas, recite, šta mislite kad kažete „telo koje više nije privlačno“? Šta to znači?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Kada govorim o telu koje više nije privlačno, tu mislimo na telo koje ne proizvodi karakteristične mirise koji su povezani sa raspadanjem koje privlači insekte. Ako imamo kostur bez mekog tkiva ili ako imamo mumificirano telo, to neće privući dvokrilce.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Dakle, ako imamo skeletizovano telo, ono više nije privlačno, ili to zavisi od još nekih faktora?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Kada jednom više nema mekog tkiva na telu, insekti se više ne pojavljuju, jer se oni hrane na mrtvom tkivu.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da bismo bili konkretni. Kada govorimo o telu koje nije privlačno, pri tom mislimo na telo koje je ranije bilo kolonizovano?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U tom slučaju je neophodno uzeti uzorke kako bi se došlo do zaključka?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu. Ima još nešto što ste ...

SUDIJA ORIE: Molim vas, usporite gospodine Dutertre.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Još nešto ste naveli objašnjavajući zbog čega su larve eventualno prisutne ili odsutne iz nekog tela. Govorite o kretanju. Ako sam dobro razumeo, molim vas da mi kažete, ako nisam u pravu. Ako sam dobro shvatio vaš izveštaj, dakle, ukoliko su u telu pronađene larve, a zatim je to telo premešteno, sa njim će biti prenesene i larve?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pretpostavimo da imamo jedno telo koje su kolonizovale larve, sa značajnom količinom larvi u telu. Prevoz ili premeštanje tela neće rezultirati nestankom larvi iz tela.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala. Ukoliko nema larvi u nekom telu, da bi se utvrdio koji je razlog za to, postoji li neki razlog na osnovu kojeg se može smatrati ... da je to zbog toga što je telo premešteno ili zbog toga što nije više privlačno?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pa, ne nužno. Ukoliko nema insekata u nekom telu, na osnovu toga, ipak ne možete utvrditi da li je neko dirao to telo, da li ga je premeštao ili nije. Jedini način da se zaključi da li telo jeste premešteno, je da se uzmu uzorci zemlje u okolini kako bi se utvrdilo da li se čaure insekata mogu naći u tim prikupljenim uzorcima.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala. Uzevši u obzir ono što ste rekli na početku svog iskaza, u odnosu na nekrofagnu faunu na pokopanim telima, u svakom slučaju vi ste rekli da je moguće da dođe da razvoja nekrofagne faune u takvim okolnostima. Dakle, uzevši to u obzir, entomološki govoreći, ima li nekih konkretnih razloga, na osnovu kojih se može uspostaviti veza između odsustva larvi i mogućnosti prethodnog pokopa tog tela?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pokopavanje tela ni na koji način ne sprečava insekte od ulaska u telo. To zavisi, naravno, od toga, kako je telo pokopano. Da li je telo, recimo, umotano, da li je bilo stavljeno u neki zapečaćeni kontejner. Takođe zavisi do dubine na kojoj je pokopano, takođe će zavisiti od fazei raspadanja tela. Ali sama činjenica pokopavanja tela ne može sprečiti dolazak insekata. To će odgoditi njihov dolazak, ali ne i sprečiti. Međutim, prilično je teško onda utvrditi koliko to odgađanje zapravo traje.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Ukoliko ima larvi u pokopanom telu, pa je to telo posle toga premešteno, da li možemo očekivati da ćemo naći larve u telu i na mestu gde je telo dopremljeno?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To je teško reći. Zavisi do toga na koji način se telom rukovalo. Ako je količina larvi veća, ukoliko je telo bilo pokopano u, recimo, plitkom grobu, velika je verovatnoća da će larve biti pronađene odmah ispod odeće ili čak u odeći.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Dakle, povezanost između odsustva larvi i mogućnosti da li je telo pokopano, da li je to pouzdano ili ne, da li je to potpuno pogrešno?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To nije pouzdano.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Imam još samo nekoliko pitanja za vas, ali za to mi neće trebati puno vremena. Želeo bih da uporedim dva slučaja. Reč je o telu R1 iz drugog izveštaja gospođe Lecomte, koji se nalazi na 14. stranici u verziji na francuskom i tela R9, koje možemo naći na stranici 30, takođe u verziji na francuskom. Kada je reč o R1, tu stoji, sada citiram: „Uzevši u obzir kontekst pronalaženja i faktore koji se tiču okoline“, prvi paragraf, „prisustvo larvi dvokrilaca na odeći i u šupljini lobanje, te odsustvo tragova grabežljivaca. “ Druga stavka:

„Nema kolonizacije tela niti neposredne okoline od strane trave, dakle nema kolonizacije tela niti okoline od strane trave. Dakle, ukupno to ukazuje na kratko prisustvo tela na toj lokaciji. “ Vidim da je dvaput ušlo u zapisnik, ja sam to ponovio samo da bi bilo jasno. Pogledajmo sada R9. Dakle, „uzevši u obzir kontekst pronalaženja tela i faktori koji se tiču okoline, dakle, nema larvi niti muva, trava nije kolonizovala ili obrasla oko tela. Dakle, sve to zajedno, to sve zajedno ukazuje na kratko prisustvo na lokaciji“. U oba dva slučaja, dakle, u R1 i u slučaju R9, nije prikazano ništa vezano za travu. Jedina razlika je da kod R1 ima larvi dvokrilaca, čega nema kod R9. Dakle, sada da dođem konačno na moje pitanje. Entomološki govoreći, pošto očito razlika između ta dva tela se oslanja na prisustvo ili odsustvo larvi dvokrilaca, možete li nam entomološki objasniti zbog čega je zaključak do kojeg se došlo, zbog čega je zaključak isti. Drugim rečima, zbog čega ukupni pokazatelji govore o kratkom prisustvu na lokaciji?

SUDIJA ORIE: Gospodin Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da je ovo pitanje koje treba uputiti profesorki Lecomte, jer je jedino moguće objašnjenje da je ona nije razmatrala entomološke faktore kao odlučne faktore.

TUŽILAC DUTERTRE: Međutim, ona pronalazi entomološke aspekte, navodi da ih ona uzima u obzir. Prema tome, smatram da moje pitanje jeste relevantno pitanje koje imam pravo da postavim svedoku.

SUDIJA ORIE: Mislim da to možemo da pitamo svedoka. Ipak, istovremeno, kao što sam i ranije rekao, njega bi prvo trebalo postaviti gospođi Lecomte. Naravno, tu ima jedan problem. Tražeći objašnjenje za to, naime, u drugom pitanju počinje sa jednom opštom tvrdnjom, ja ću to pročitati na francuskom. Vi proverite, gospodine Dutertre, da li sam pronašao pravi tekst. Citiram: „Uzevši u obzir kontekst pronalaska tela i faktore koji se tiču okoline“ i onda imamo posle toga dve crtice. Da li su te dve crtice objašnjenje ove opšte tvrdnje, jesu li to pitanja na koja se ona fokusirala u to vreme ili je to dodatni opis konteksta i okoline. To nju moramo pitati. Istovremeno, možemo ovoga svedoka pitati da li on ima neko objašnjenje. Možda ga ima, pitajmo ga da li ima neko objašnjenje. Onda ćemo čuti njegovo objašnjenje. Ako nema objašnjenje, opet čućemo da ga nema. Ali, to svakako ne može nadomestiti eventualno objašnjenje gospođe Lecomte.

TUŽILAC DUTERTRE: U tom slučaju, svakako ćemo postaviti to pitanje gospođi Lecomte.

(Pretno veće i pravni savetnik se savetuju)

ADVOKAT GUY-SMITH: Oprostite, ovako postavljeno pitanje stvara novi problem. Naime, pretpostavlja se da su svi drugi faktori kod oba tela isti. To je temelj na osnovu koga gospodin Dutertre postavlja pitanje. Rekao je da je jedina razlika entomološka. Mislim da treba drugačije, postaviti to pitanje, jer se ovako ne uzimaju u obzir razne varijable koje ovaj gospodin možda jeste razmotrio, možda nije.

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da je gospodin Dourel proučio celi izveštaj, a ne samo one paragrafe koji se bave, ... jer je teško čitati izveštaj tražeći samo one delove koji navode

entomološke podatke. Mislim da na osnovu komentara mogu reći da je gospodin Dourel svestan, itekako, okolnosti u kojima su se nalazila tela, da li su bila ista ili ne, kako protumačiti izveštaj gospođe Lecomte. Možda bi tu moglo biti problema, možda on ima odgovor. Gospodine Dutertre, možda je dobro da ste skrenuli pažnju gospodina Dourela na činjenicu da vaše pitanje, iako jednostavno postavljeno, zapravo možda, zapravo jeste jedno kompleksno pitanje. Možda da ponovite svoje pitanje pa da vidimo šta će reći gospodin Dourel.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Da, ovo jesu složena pitanja. Pokušaću da preformulišem pitanje. Gospodine Dourel, pročitali smo dva dela iz izveštaja koji se bave telima R9 i R1. Naravno još ne znamo objašnjenje koje bi mogla da pruži gospođa Lecomte, ali čini se da je jedan bitan element, koji jeste spomenut, koji se tiče odsustva ili prisustva dvokrilaca i ... drugi faktor, zaraslost u travu. U slučajevima R1 i R9, zajednički elementi je da nema zarašćivanja travom. Drugim rečima, preostaje nam samo referenca na odsustvo ili prisustvo larvi dvokrilaca kod tela R1 i R9. Iz entomološke perspektive, da li biste nam mogli pružiti neko objašnjenje koje bi moglo baciti neko novo svetlo na ovo pitanje. Naime, postoji jedna jedina razlika između ta dva tela, odsustvo ili prisustvo larvi, ali se dolazi do istog zaključka, naime, da su tela bila vrlo kratko vreme na toj lokaciji.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, da bi veštak mogao odgovoriti na pitanje, zar ne bi bilo bolje da se ne ograničite samo na razliku ili na sličnost u vezi sa nečim. Na primer, kažete R9 je opisan kao potpuno skeletizovan, dok je R1 opisan na jedan drugačiji način. Mislim da bi bilo dobro predočiti veštaku da su druge okolnosti različite i, možda, ga isto tako pitati da li to jeste nešto što je obuhvaćeno njegovim stručnim saznanjima, uključujući i elemente koji nisu direktno deo njegove ekspertize kako bi napravio procenu zaključaka gde imamo sličnost kod jednog elementa.

ADVOKAT EMMERSON: Ne znam da li je to korisno, ne znam da li je problem lingvističke prirode. Mislim da gospodin Dutertre pokušava da dobije odgovor na pitanje da li je moguće da imamo dva tela koja su u skorije vreme premeštena na mesto na kojem su kasnije pronađeni, kod kojih kod jednog imamo prisustvo larvi, a kod drugog ne, i da li je iz entomološke perspektive to konzistentan zaključak i da uporedimo sa onim što je svedok do sada rekao. Nisam potpuno siguran šta zapravo pokušava gospodin Dutertre da utvrdi.

SUDIJA ORIE: Pa ni meni nije sasvim jasno. Pustićemo gospodina Dutertrea da postavi svoje pitanje, a vi ukoliko želite da svoje pitanje formulišete na ovaj način, možete to da učinite tokom unakrsnog ispitivanja. Molim vas, gospodine Dutertre, formulišite pitanje uzimajući u obzir složenost cele stvari, a nemojte pojednostavljivati. Molim vas, izvolite.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: U redu, časni Sude. Gospodine Dourel, vi ste pročitali ovaj deo izveštaja koji se tiče tela R1 i R9. Nisam siguran da li pred sobom na ekranu imate barem jedan deo toga, ali znam da imate to na papiru. R1 i R9 su različiti na izvestan način. Ovde se navodi da je R1 telo pronađeno na vazduhu, da je deo kostura vidljiv, a da je odeća natopljena tečnosti od truljenja i larvama dvokrilaca, dok je kod R9 slučaj takav da imamo telo u fazi skeletizacije

SUDIJA ORIE: Predložiću jedno drukčije rešenje ovog problema. Iako oklevam da zamolim da nam gospodin Dourel posveti nešto vremena i tokom svoje pauze, ipak bismo ga mogli zamoliti da uporedi nalaze u vezi sa telima R1 i R9 i da onda konkretno, imajući na umu svoje polje stručnosti, utvrdi i obavesti nas da li vidi neke nedoslednosti u obrazloženju i u zaključcima. Naravno, tu je čitav niz pitanja uključen, ... moglo bi se reći da je moguće da se fokusiramo, ali istovremeno, navedeni su neki opšti podaci, kao što su obdukcija, okolina, pa onda pitati gospodina Dourela da li može to da prokomentariše. Jer, iz vašeg ranijeg pitanja bi moglo biti jasno da vi tvrdite da nedoslednost postoji. Da pitamo gospodina Dourela nakon pauze da li se on slaže sa takvom vašom tvrdnjom.

TUŽILAC DUTERTRE: Da, slažem se.

SUDIJA ORIE: Da li imate još pitanja u ovom trenutku. Rekli ste još samo nekoliko pitanja.

TUŽILAC DUTERTRE: Ima još samo dva pitanja.

SUDIJA ORIE: Pa, onda ih postavite sada, pa ćemo ići na pauzu.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Gospodine Dourel, kakav učinak ostavlja telo u raspadanju na okolinu? Da li je to povoljno ili nepovoljno za, recimo, rast trave u okolini? Možda je to nešto sa čime ste upoznati, to nije vaše područje stručnosti, ali možda imate neku predstavu o tome.

ADVOKAT GUY-SMITH: Mislim da smo ustali zbog istog prigovora.

ADVOKAT EMMERSON: Za sada nisam video ništa što bi nas uverilo da svedok ima saznanja, kao veštak, o tom pitanju.

SUDIJA ORIE: Pa, dajte da pitamo svedoka. Da li imate ekspertska saznanja vezana za razvoj i rast trave, kao i uticaj na okolinu, ... koje može imati telo u raspadanju, a što bi onda imalo uticaj na rast trave. Ako imate stručna saznanja o tome, molim vas objasnite kako ste do njih došli?

SVEDOK DOUREL: Časni Sude, teško mi je da odgovorim na ova pitanja, jer ovo izlazi izvan opsega mojih stručnih saznanja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, postavite svoje sledeće pitanje gospodinu Dourelu.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: U redu. Ja ću, u svakom slučaju, postaviti svoje pitanje. Gospodine Dourel, pre nego što se iz entomološke perspektive pokuša da utvrdite koliko dugo je neko telo provelo na konkretnoj lokaciji, da li, da bi se utvrdilo da li je došlo do premeštanja tela, da li bi bilo dobro da se na licu mesta izvrši eksperiment gde bi se ostavilo, recimo, mrtvo truplo neke životinje pod istim uslovima, u istom periodu, pod istim okolnostima? Da li bi to bilo moguće?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pa, postoje publikacije koje se bavi pokapanjem tela i dolaskom nekrofagih insekata na telo. Uvek je moguće izvesti eksperiment kako bi se probali ponovo ostvariti isti uslovi koji su bili izvorno, ali vremenski uslovi nikad nisu potpuno isti. Uslovi, dakle, mogu se razlikovati od onih izvornih. Dakle, kada bi se vršili takvi eksperimenti, čovek može dobiti neku predstavu, ali to neće omogućiti da se dođe do definitivnih zaključaka.

TUŽILAC DUTERTRE - PITANJE: Hvala. Samo da dođemo sada do završetka ovoga. Kada se pregledaju entomološki elementi u izveštaju doktorice Lecomte, da li je moguće izvesti i entomološki zaključak?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da bi se to moglo napraviti, potrebno je imati insekte. Bilo je potrebno uzeti uzorke. Bez uzoraka nemoguće je imati zaključak. Dakle, zaključka nema samo na osnovu prisustva ili odsustva larvi dvokrilaca.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala.

SUDIJA ORIE: Hvala. Pre pauze, imam jedno pitanje koje se nadovezuje na pretposlednje pitanje gospodina Dutertrea. U okviru vašeg iskustva, da li ste razmatrali, ... da li imate bilo kakva iskustva koja se tiču istraživačkog projekta koji bi bio pokrenut i izvršen na mestu zločina, kako bi se bolje razumelo ono što je pronađeno tamo gde se dogodio zločin? Dakle, kada govorimo o takvom istraživanju, mislim na ovaj način kako je to opisao gospodin Dutertre. Da li se to, i kada radi, da li ste sto razmatrali?

SVEDOK DOUREL: Postoje eksperimenti čiji je zadatak da se ponovo uspostave uslovi kakvi su postojali nakon što je pronađeno telo, ali tu se samo radi o hipotezama. To se ne može smatrati definitivnim zaključkom.

SUDIJA ORIE: Hvala na odgovoru. Zamoliću da uporedite R1 i R9 i da nam kažete da li, po vašem stručnom mišljenju, ima nekih nedoslednosti i da li imate neke komentare. Pretpostavljam da vam je jasno da gospodin Dutertre tu misli na konkretne elemente. Molim vas, imajte to na umu kad budete razmatrali pitanje. U redu. Poći ćemo na pauzu do 18.05 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Dourel, ja bih vas zamolio da nam prenesete svoje zaključke o domaćem zadatku koji ste imali i izvinjavam se još jednom što niste imali pauzu da se jednostavno opustite.

SVEDOK DOUREL: Gospodine predsedavajući, uz vaše dopuštenje ja bih izneo dva zapažanja i na taj način ću izneti svoje mišljenje. Prvo zapažanje se odnosi na razliku u stepenu raspadanja ova dva leša. Leš R1 je u stanju raspadanju koje je dostiglo truljenje, ali još uvek postoje meka tkiva. Što se tiče tela R9, telo je u fazi skeletizacije, odnosno već je gotova skeletizacija, a slabo su prisutna meka tkiva. Dakle, kada je reč o telu R1, činjenica da postoje vidljive larve diptera je u potpunosti normalna. Kada je reč o telu R9, činjenica da su odsutne vidljive larve i to je takođe

normalno. Međutim, kao što sam rekao na samom početku, insekti u različitim fazama pristižu na telo u zavisnosti od stepena raspadanja, a naročito u zavisnosti od toga koliko ima sadržaja iz kojih mogu da se hrane. ... manje diptere koje se nalaze na telu. Dakle, činjenica da na telu R9 nema vidljivih larvi diptera, ne znači da ih nema uopšte, moguće da postoje larve diptera, ali da su one izuzetno male i da spadaju u porodicu calliphoridae, a to je porodica koja dolazi na telo tek u poslednjoj fazi raspadanja i u pitanju su veoma male larve. Drugo zapažanje, koje bih želeo da iznesem, jeste sledeće. Ukoliko pretpostavimo da su oba leša bila izložena istim klimatskim uslovima, kao i istim uslovima u okruženju, nije moguće objasniti razliku koja se ovde uočava između tela R1 i R9 na entomološkom nivou. To bi, naime, značilo da tela koja su bila u identičnim klimatskim uslovima u istom okruženju i, ukoliko pretpostavimo, da je neposredno posle smrti pristigli insekti, onda treba pretpostaviti da su se ovi insekti razvijali na različite načine, a to nije moguće. Jer, razvoj insekata zavisi od temperature i od uslova koji vladaju u okruženju. Eto to bi bilo to, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Hvala vam za ova zapažanja. Mogu li da vam postavim jedno pitanje u vezi sa ovim. Rekli ste da se larve ponekad više ne bi videle, dozvolite mi samo da pronađem odgovarajući deo vašeg izveštaja. U svom izveštaju vi pišete sledeće: „Odsustvo larvi na telu u raspadanju, a koje se nalazi na vazduhu, može da ima više uzroka. Stadijum larve odgovara aktivnoj fazi diptere koji postoji u određenom periodu. Pošto se ova faza završi, larve počinju svoju metamorfozu u lutke izvan leša na kojem su se hranile. Posledica ovoga jeste prisustvo lutki, pre svega u tlu. Odsustvo vidljivih larvi, prema tome, ne isključuje da je prethodno došlo do naseljavanja tela, odnosno da su telo prethodno već naselili insekti i to insekti nekrofazi. Ukoliko su ove larve napustile telo i ukoliko bi bilo otkriveno prisustvo lutki u tlu. “ Vi ste nam govorili o talasima insekata, zar onda ne bi došao sledeći talas insekata, pa bi se onda možda pronašle vidljive larve koje možda ne bi pripadale istom talasu insekata, već sledećem talasu. Ja, naime, pokušavam da shvatim, kako je ovaj razvoj mogao da dovede do potpunog odsustva larvi, ili barem vidljivih larvi na lešu. Da li biste to mogli da mi objasnite.

SVEDOK DOUREL: Pristizanje drugog talasa, koje bi usledilo onom prvom talasu, neposredno posle smrti jeste moguće. Međutim, to zavisi od količine organskih materija koje ostaju na telu. Ukoliko nema dovoljno takvih materija da bi insekti mogli da se hrane, oni neće ni doći. Osim toga, ova pojava nailaženja insekata u talasima o kojem postoje brojne naučne publikacije, još uvek nije dovoljno istražena, te tako nije poznato da li sledeći talas dolazi na početku truljenja ili na kraju procesa truljenja, odnosno, da li taj drugi talas pristiže dok je prethodni talas još uvek u aktivnoj fazi ili kada više ne postoji nikakva entomološka aktivnost na telu. Dakle, sve ovo govorim sa entomološke tačke gledišta.

SUDIJA ORIE: Da, to mi je sasvim jasno. Imamo bih još jedno pitanje. Ukoliko larve napuste telo, da li ostavljaju bilo kakve tragove. Dakle, one više nisu prisutne u telu, ali postoji li neki drugi način da se utvrditi da su nekada u telu, postojale larve?

SVEDOK DOUREL: Jedini element na osnovu kojeg bi bilo moguće reći da je došlo do entomološke aktivnosti, bi bilo ukoliko bismo, na primer, u tkanini odeće pronašli larve ili lutke koje su tu ostale zarobljene. U protivnom, ne postoji nikakav drugi način da otkrijemo da li je ranije došlo do neke entomološke aktivnosti. Jedini mogući način jesu uzorci iz tla.

SUDIJA ORIE: Da. Ali, ukoliko larve napuste ostatke one ne ostavljaju nikakve otiske prstiju. Možda koristim glup izraz, ali ne ostavljaju bilo kakve hemijske tragove ili bilo kakve druge tragove za sobom?

SVEDOK DOUREL: Ne, uopšte ne.

SUDIJA ORIE: Kada kažete uopšte ne, da li to znači da je to pitanje istraživano ili jednostavno kažete da, ukoliko više ništa ne vidimo, čak ni sa lupom, da li su, zapravo, sprovedene bilo kakve studije hemijskih ili drugih tragova koje su larve, eventualno, ostavile na telu?

SVEDOK DOUREL: Koliko je meni poznato, nema objavljenih naučnih radova koji bi se na to odnosili. Objavljeni radovi se zapravo kreću u suprotnom smeru, odnosno da li je moguće pronaći tragove ljudskog tela u larvama, odnosno tragove ljudskog DNK u želucu larvi.

SUDIJA ORIE: Da, to je jedno drugo pitanje koje je veoma zanimljivo, ali nam nije od koristi u ovom trenutku. Gospodine Emmerson, da li ste spremni za unakrsno ispitivanje gospodina Dourela. Gospodine Dourel, sada će vas unakrsno ispitivati gospodin Emmerson. On je branilac gospodina Haradinaja.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMMERSON

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Gospodine Dourel, ako je moguće, ja bih želeo da se najpre vratimo na drugo, od dva zapažanja koja ste vi izneli kada smo se vratili sa pauze. Dakle, gledam u transkript, u pitanju je stranica 67, 20 red. Rekli ste, da, ukoliko pretpostavimo da su oba leša, dakle i R1 i R9, bili izloženi istim klimatskim uslovima i istim uslovima u okruženju, onda nije moguće objasniti razliku između ova dva tela, kada je reč o prisustvu larvi u jednom lešu, a odsustvu larvi na drugom lešu. Da li sam vas ispravno shvatio?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, na prvi pogled postoje dva moguće objašnjenja za ovu razliku i ja bih želeo da se time podrobnije pozabavimo. Jedno moguće rešenje jeste da su ostaci u različitoj fazi raspadanja i da su ta lica preminula u različitim trenucima. Je li to tačno?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To je jedna moguće hipoteza.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I to bi onda predstavljalo moguće objašnjenje za razliku, zar ne?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To bi bila jedna moguća hipoteza.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Druga hipoteza bi glasila da su se ova tela nalazila, u prošlosti, na različitim lokacijama, zar ne?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To jeste moguće hipoteza, ali pod uslovom da nisu bili na istim, u istim klimatskim uslovima, istim uslovima okruženja. Dakle, različita mesta pod različitim uslovima.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Upravo tako. Pitam da li bismo mogli da se vratimo na početak. Ukratko, pre nego što vam postavim još neka pitanja, mogu li da vas pitam kakve ste materijale dobili kada je od vas traženo da pripremite svoj izveštaj?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Dobio sam pismo u kojem se izlaže zadatak. Njega mi je uputio gospodin Dutertre i dobio sam, takođe, izveštaj profesorke Lecomte i profesora Vorhauera, 30. jula ili avgusta, ne mogu baš više da se setim.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Na osnovu prvih stranica izveštaja profesorke Lecomte, vi možete da vidite da je ona na raspolaganju imala CD rom sa dokaznim materijalom sa lica mesta, zatim izveštaje sa autopsisije, fotografije, video snimke tela, *in situ* itd. Da li ste vi dobili bilo koji deo ovog materijala?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ja sam dobio samo izveštaj profesora Lecomte i profesora Vorhauera.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, vama nije predat ni jedan deo materijala na kojem su oni zasnovali svoj izveštaj?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Moje drugo početno pitanje bi bilo sledeće. Na osnovu vašeg iskaza i vaše radne biografije ja bih zaključio da vi niste obučavani u oblasti forenzičke patologije. Da li je to tačno?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Kao što je to sudija ranije naglasio, vi ste, naravno, razmotrili ovaj izveštaj u celosti? Vi ste sagledavali one elemente koji se odnose na entomologiju u kontekstu, zar ne?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Kao što možemo da vidimo, u poređenju između tela R1 i R9 slažete se da ne postoji nužno bilo kakva nedoslednost koja bi bila posledica činjenice da su u jednom slučaju larve bile prisutne, a u drugom nisu, zar ne?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To je tačno, ali ukoliko pretpostavimo da su larve zaista bile odsutne sa tela R9, a ne samo da je reč o odsustvu vidljivih larvi, onih koje se daju videti na fotografiji.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. E sad, ukoliko se razmotri izveštaj profesorke Lecomte, kao celina, a svi možemo da vidimo taj tekst, očigledno da je utvrđen čitav niz parametara, kao relevantnih za različita tela, za zasnivanje stava da li su ta tela pomerana ili ne u nekom trenutku, pošto su lica preminula. Na primer, jedan od činilaca koje profesorka Lecomte identifikuje kada je reč o telima koja su pronađena kako leže na površini, jeste prisustvo zemlje u

odeći koju nosi leš i ona smatra da je to jedan mogući znak da je telo prethodno bilo zakopavano i potom otkopano.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre.

TUŽILAC DUTERTRE: Možemo li da preciziramo, jer neka tela jesu bila zakopana, prema tome nije ništa neobično ukoliko je na njima bilo zemlje. Dakle, molio bih gospodina Emmersona da precizira.

SUDIJA ORIE: Mislim da gospodin Emmerson sada jednostavno navodi primer jednog od elemenata koje je profesorka Lecomte uzela u obzir. Njegov cilj nije da ospori bilo koji konkretan navod.

ADVOKAT EMMERSON: Da, mogu da navedem primer. Na primer, za telo R4 navodi se da leži na površini, na slobodnom vazduhu i deluje kao da je spušteno na zemlju. Utvrđeno je da je uprkos tome odeća puna prljavštine, puna zemlje. Eto, primera radi.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Slično tome, ona je skrenula pažnju u nekim delovima svog izveštaja, na činjenicu da nedostaju određene kosti i da ima rana usled napada grabljivica, koje bi uputile na to da su ova tela bile žrtve lešinara. Ona je skrenula pažnju na činjenicu da su neka tela razdvojena, pa su različiti delovi tela pronađeni na različitim mestima. I kao što je gospodin Dutertre sa vama ranije utvrdio, ona je, kada je reč o nekim telima, skrenula pažnju na činjenicu da ne postoje bilo kakvi dokazi o tome da su tela obrasla u travu ili prekrivena zemljom.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre imate reč.

TUŽILAC DUTERTRE: Da, kada je reč o ovoj priči u vezi sa zemljom, vraćam se na to, jer skrećem pažnju na to da je na stranici 119 svog izveštaja, profesorka Lecomte govorila o telima koja se nalaze u blizini zida i ona primećuje da su tela prekrivena zemljom koja je verovatno sprala kiša. Dakle, tu postoji objašnjenje, ukoliko ćemo da citiramo, neka to bude precizno. Ovo je jedan primer koji eto ...

SUDIJA ORIE: Pa, trenutno smo na jednom drugačijem nivou, trenutno se ne bavimo konkretnim brojevima, govorimo načelno o metodologiji, da li su uopšteno uzev uzimani u obzir neki drugi faktori. Sledeći bi korak, naravno, mogao da bude da uđemo u pojedinosti. Ne kažem da će to biti tako, ali trenutno sada govorimo o metodi, a ne o nečemu drugom, ukoliko sam vas dobro shvatio gospodine Emmerson. Hajte, neka ostane na ovome za sada. Bilo da je primer tačno naveden ili ne, trenutno se bavimo metodologijom, a to nije od ključnog značaja za ovo pitanje. Drugi element jesu uzimani u obzir, zar ne?

TUŽILAC DUTERTRE: Da, uzimani su u obzir neki opšti elementi, i oni su isto važni, zar ne?

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ja se izvinjavam zbog ove rasprave koju smo vodili u sudnici. Vi ste videli izveštaj. Ukoliko vam zajednički predočimo ove primere, očigledno je, zar ne, da su profesorka Lecomte i profesor Vorhauer uzeli u obzir čitav niz faktora kada su došli do zaključka u vezi sa telima? Oni su gledali fotografije, video snimke i izveštaje sa autopsije, te su zaključili da su tela možda pomerena u onaj položaj u kojem su pronađena.

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A, na primer, izgled tela *in situ* upoređen sa datumom smrti, s post mortem gledišta, procena da li telo deluje kao da je u istom položaju tokom prethodna tri meseca, koliko se pretpostavlja da je lice bilo mrtvo, je područje kojim bi trebalo da se bavi forenzički patolog, a ne neko ko je entomolog, zar ne?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: U slučaju da nisu uzeti entomološki uzorci, i to je zaista tako.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I, ukoliko zapravo sažmemo vaš iskaz, ja nemam nameru da budem nepošten prema vama, ali ako bih se izrazio veoma jednostavno, zapravo se svodi na sledeće: ukoliko se ne zna koja vrsta insekata se nalazi na lešu i ukoliko se ne zna kakvi su tačno klimatski uslovi, na datom mestu, od trenutka kada je telo tamo prvi put stavljeno, da li je moguće biti izričit u pogledu toga koliko dugo je telo bilo mrtvo, ili koliko dugo se nalazilo *in situ*, samo na osnovu entomoloških kriterijuma? Dakle, nemoguće je izvući takav zaključak?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Upravo tako. Nemoguće je pružiti odgovor sa stanovišta isključivo entomološke analize.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ali, kada je reč i o nekim drugim činionicima, moguće je da forenzički patolozi izvuku i neke druge zaključke?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To ne spada u moju oblast, u oblast za koju sam ja stručan, pa ne mogu da vam odgovorim na to pitanje.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Zaključci profesorka Lecomte uzimaju u obzir sve ove činioce i ja bih ih sažeo na sledeći način. Nije moguće odbaciti mogućnost da su tela koja su pronađena na licu mesta, tamo bila pomerena ili premeštena u nekom trenutku, neposredno pre nego što su ona otkrivena. Ispravite me ukoliko se varam, ali to nije zaključak koji vi možete da osporite, zar ne?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Pošto ne raspoložemo uzorcima entomološke prirode, naročito uzorcima tla, forenzička entomologija ne može da odgovori na ovo pitanje.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Vi entomološki ne možete da pokažete da ona jesu bila pomerena, ali isto tako ne možete pokazati ni da nisu?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: To je moguće jedino ako postoje uzorci.

ADVOKAT EMMERSON: To su bila sva moja pitanja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Nemam pitanja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Harvey?

ADVOKAT HARVEY: Ni ja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dourel, ja imam jedno pitanje za vas. Gospodin Emerson je vešto rezimirao vaš iskaz. Drugim rečima, da bez dovoljno podataka ne možete izvući nikakve zaključke. Ja bih hteo da pođemo malo dalje i da vidimo u kojoj biste se vi meri složili ili se ne biste složili sa sledećim. Kakvi god da su drugi podaci, u izveštaju profesorke Lecomte i doktora Vorhauera, oni u svom obrazloženju uključuju i entomološke podatke. Jesam li ja dobro razumeo vaš iskaz, ako kažem da ste vi rekli da su, a sad govorim o nekim elementima koje smo koristili tokom glavnog ispitivanja, naime da se entomološki podaci uvode kao nešto što doprinosi zaključku, a što metodološki nije bilo pravilno, jer bez dodatnih podataka oni nisu mogli igrati nikakvu ulogu u obrazloženju upravo ovih zaključaka koji su navedeni. Da li sam vas dobro razumeo ili nisam dobro razumeo vaš iskaz? Odmah želim da skrenem vašu pažnju na činjenicu da je moj sažetak vašeg iskaza drugačiji od onog koji nam je izložio gospodin Emerson. On je malo širi.

SVEDOK DOUREL: U odsustvu entomoloških uzoraka i uslova, vremenskih, uključujući i temperaturu, koji su vladali, nije moguće dati bilo kakav odgovor, niti formulisati bilo kakvu hipotezu vezanu za odsustvo ili prisustvo larvi, zbog toga što ne znamo da li tamo jeste ili nije bilo larvi dvokrilaca.

SUDIJA ORIE: Ranije ste već rekli da ne možete da izvučete nikakve zaključke. Da li biste, na osnovu ovih datih nepotpunih podataka, mogli da formulišete mišljenje šta se dogodilo, ili su oni jednostavno trebali biti izostavljeni upravo zbog toga što nema dovoljno informacija?

SVEDOK DOUREL: Što se tiče forenzičke entomologije tiče ovde jednostavno nema dovoljno informacija da bi se to uzelo u obzir.

SUDIJA ORIE: Ne samo da se ne mogu izvlačiti zaključci, nego se ti podaci ne mogu čak ni uzimati u obzir u izvlačenju zaključaka o ukupnim raspoloživim podacima?

SVEDOK DOUREL: Upravo tako.

SUDIJA ORIE: Hvala. Gospodine Emerson, izgleda da je pitanje Pretresnog veća izazvalo ...

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Samo ako mi dozvolite jedno pitanje. Pustimo sada ovaj konkretan izveštaj koji imamo, stavimo ga po strani i pretpostavimo za trenutak da je antropološki posmorten podaci, kao i drugi raspoloživi podaci u vezi sa konkretnim telom ukazuju na zaključak vezan za datum smrti i dužinu vremena koje je telo provelo na jednom mestu. Da li biste smatrali da je relevantno, da bi se utvrdilo da li je to dosledno ili nije dosledno, dakle, da li biste smatrali da je relevantno zabeležiti da li jeste bilo ili nije bilo larvi?

SVEDOK DOUREL – ODGOVOR: Činjenica beleženja ili nebeleženja ne predstavlja dovoljno podataka za entomološku analizu.

ADVOKAT EMMERSON: Hvala.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, više nemate pitanja. Gospodine Guy-Smith, gospodine Harvey, nemate nikakvih pitanja? Gospodine Dourel, ovim smo došli do kraja vašeg iskaza u ovoj sudnici. Želeo bih da vam se zahvalim što ste došli ovamo da date iskaz i odgovorite na sva pitanja i želim vam srećan povratak kući.

SVEDOK DOUREL: Hvala.

SUDIJA ORIE: Možda ste primetili da se deo vašeg iskaza ticao razmatranja i procene metodoloških aspekata rada drugih veštaka. Sasvim je moguće da, ukoliko ti drugi veštaci dođu ovamo da daju svoj iskaz, da će doći do novih pitanja. Želeo bih da vas pitam, da li biste nam mogli biti na raspolaganju u jednoj kasnijoj fazi, ukoliko do toga dođe? Drugim rečima, ukoliko drugi veštaci kažu da ste vi potpuno pogrešili dajući svoj odgovore iz tog i tog razloga, možda bismo tada od vas hteli da čujemo zbog čega ste u pravu, a ne zbog čega niste. Dakle, to je nešto što ne možemo da predvidimo, ali, da li biste nam bili na raspolaganju ukoliko se takva situacija pojavi?

SVEDOK DOUREL: Ja nisam čuo prevod na francuski, ali ako se radi o nečemu što spada u moje stručno polje onda neće biti nikakvih problema.

SUDIJA ORIE: Zamoliću vas da ne razgovarate o svom iskazu sa drugima, kako se nikakvi spoljni uticaji ne bi na taj način upleli na vaše razmišljanje. Ja obično kažem da je to moje uputstvo. Problem je u ovoj situaciji što mi ne znamo da li ćete nam biti kasnije potrebni, pa vas zato molim da jedno vreme sa drugima ne razgovarate, a to uključuje i procesne stranke i treće osobe, dakle da ne razgovarate o ovom iskazu. Ponovo vam se zahvaljujem, sada će vas poslužiteljica izvesti iz sudnice. Preostalo nam je 15 minuta za proceduralna pitanja.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Imamo nekoliko stvari za koje sada imamo vremena. Prvo je odluka Pretresnog veća po zahtevu Tužilaštva da ponovo razmotri svoju odluku po sažecima po Pravilu 92 ter. 12. septembra ove godine Pretresno Veće je zatražilo od procesnih stranaka da se dogovore u vezi sa sažecima po Pravilu 92 ter, kako bi ovi bili spremni za čitanje pre iskaza svedoka. Takođe smo doneli odluku da ne tražimo od Tužilaštva da čitaju sažetke po Pravilu 92 ter u sudnici, za one svedoke koji su već dali svoj iskaz. To su stranice transkripta 8375 i 76. Kasnije, istog dana Tužilaštvo, mislim da se radilo o vama gospodine Re, je zatražilo od Pretresnog veća da ponovo razmotri svoju odluku da ne traži od Tužilaštva da u zapisnik unese sažetke po Pravilu 92 ter, za one svedoke koji su ranije već dali iskaz. Pustiću sada po strani pitanje da li je to bila naša odluka ili samo molba ili zahtev. Vi ste izneli dva glavna argumenta. Prvo, da bi to moglo iskriviti utisak javnosti o postupku i da bi na taj način moglo obeshrabriti kasnije svedoke da dođu i daju iskaz. I, kao drugo, kako bi javnost imala bolji pristup onome što je ušlo u zapisnik u

ovom suđenju i kako bi se omogućio lakši pristup nego kada se traži uvid u dokazne predmete. Pretresno veće je donelo odluku da odobri Tužilaštvu da pročita sažetke po 92 ter od jedne stranice za sve prethodne svedoke po Pravilu 92 ter za koje takvi sažeci nisu pročitani. Od Tužilaštva se očekuje da se pre toga posavetuje sa Odbranom. Ukoliko bude bilo problema sa tim sažecima, svi znaju da ti sažeci nisu dokazni materijal, nego im je namera da se informiše javnost. Međutim, ukoliko bude problema od stranaka se traži, kao i obično, da se pojave u našim prostorijama u 7 ujutro da bi se razrešio eventualni spor. A sada ću pročitati odluku po zahteva Tužilaštva za supboenu, za svedoka 51. 7. septembra 2007. godine Pretresno veće je odbilo da uvrsti izjavu svedoka broj 51, prema Pravila 92 bis, odobravajući unakrsno ispitivanje Odbrani. 13. septembra 2007. godine Tužilaštvo je dostavilo zahtev za supboenu, kojom bi se svedoku 51 naložilo da da iskaz pred Pretresnim većem 3. oktobra 2007. godine ili, otprilike, u to vreme. Tužilaštvo tvrdi da se očekuje da će taj svedok izneti suštinski materijal koji se tiče tačaka 7. i 8. Optužnice. Predviđeni sadržaj tog iskaza uključen je u poverljivi aneks A zahteva. Pretresno veće napominje, da je veći deo očekivanog iskaza tog svedoka već spomenut u izjavi po 92 ter svedoka Dušana Dunjića, koja je već uvrštena u spis kao dokazni predmet P618. Pretresno veće, takođe, napominje da prema 3. izmenjenom spisku svedoka Tužilaštva, od 13. septembra 2007. godine, očekuje da će bar još dva svedoka davati iskaz u vezi sa tim tačkama Optužnice i to su svedok 1 i svedok 28. Kao što procesne stranke znaju, svedok 1 je preminuo. Pre nego što se izdaje subpoena, Pretresno veće se mora uveriti da očekivani iskaz svedoka verovatno može dati informacije koje će suštinski pomoći argumentaciji Tužilaštva. Imajući na umu da je iskaz svedoka 51 već, na neki način, bio prikazan u izveštaju profesora Dunjića i da se važan dokazni materijal koji se odnosi tačke 7. i 8. još može čuti od ranije navedenih svedoka, Pretresno veće smatra da ne može da utvrdi da li je iskaz svedoka 51 u dovoljnoj meri suštinske prirode da bi se opravdalo izdavanje subpoene Tužilaštvu, pre nego što se sazna više o dokaznom materijalu koji se odnosi na tačke 7. i 8. Pretresno veće, dakle, odbija u ovom momentu da izda tu zatraženu subpoenu. Ponovo ćemo se tim pitanjem pozabaviti nakon što dobijemo preostale predviđene elemente iskaza koji se odnose na tačke 7. i 8. Optužnice. Time je zaključena odluka Pretresnog veća po 17. zahtevu Tužilaštva za subpoenu. Poslednje pitanje kojim želim da se pozabavim jesu razlozi za odobravanje zaštitnih mera. Samo trenutak, molim. Razlozi za odobravanje zaštitnih mera u vezi sa svedokom 65 izneseni su na privatnoj sednici, te, iako Pravilnik zahteva iznošenje razloga na javnoj sednici, ukoliko je iskaz bio na zatvorenoj sednici, barem bi razlozi trebalo da budu pročitani javno. Dakle, zaštitne mere su bile pseudonim, izmena glasa i lika. One su odobrene 10. Septembra. Dakle, kriterijum da, ukoliko postoji objektivna opasnost po bezbednost i dobrobit njegove porodice, ukoliko se sazna da je svedok dao iskaz Međunarodnom sudu, se može ispuniti, bilo time da se pokaže da je izrečena pretnja, bilo svedoku ili njegovoj porodici, što nismo videli. Drugi način udovoljavanja tom kriterijumu je kombinacija tri elementa. Kao prvo, da bi iskaz svedoka mogao da stvori antagonizam među osobama koje žive na konkretnom području, što je postojalo kod ovog svedoka, jer je on bio očevidac događaja iz tačaka Optužnice. Zatim, svedok ili njegova ili njena porodica žive i rade na tom području, imaju imovinu na tom području, ili imaju konkretne planove da se vrate, kako bi tamo živeli. S obzirom da sestra svedoka stvarno živi na Kosovu i taj kriterijum je ispunjen. Treći element je nestabilna bezbednosna situacija na teritoriji, što je kriterijum koji je razrešen na taj način što su strane postigle sporazum, barem kad je reč o Kosovu. Ima li još proceduralnih pitanja koje želite da pokrenete sada? Izvolite gospodine Re.

TUŽILAC RE: Dva pitanja. Jedno se tiče svedoka za ostatak nedelje. Mi nismo uspeli da obezbedimo svedoka za sutra. Postoji mogućnost da ćemo imati svedoka u četvrtak, ali to zavisi od toga da li će svedok dobiti vizu i doleteti sa Kosova na vreme. To neću moći da znam do sutra. Mi smo uradili sve što smo mogli, imamo pasoš. Ja sam u rukama Pretresnog veća. Znaćemo tek sutra pre podne.

SUDIJA ORIE: Ne, ne, situacija je obrnuta. Pretresno veće je u vašim rukama, tj. u rukama svedoka.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće bi želelo, što je moguće ranije, da sazna o kojem svedoku govorite, a posebno zbog toga što jedan od sudija neće biti na raspolaganju u četvrtak, što znači da će preostala dvojica sudija morati da donesu odluku o tome da li ćemo zasedati, a onda je važno kakav iskaz možemo da očekujemo. Ne morate odmah da nas obavestite, ali što je ranije moguće obavestite nas o kojem svedoku se radi.

TUŽILAC RE: Drugo pitanje koje želim da pokrenem tiče se unakrsnog ispitivanja gospodina Repića od strane gospodina Emmersona. Javila su se neka pitanja vezana za dokumenta koja su za identifikaciju dobili oznake D163 i 164. Neke ljude koje sam poslao u našu evidenciju i oni su pogledali originale. Dakle, D164, je dokument koji smo dobili u aprilu ove godine. Izvinite, D163 smo primili 30. avgusta 2007. Na njemu stoji originalni arhivski pečat, a na ovom drugom ne. Izgleda da je reč o istom dokumentu, sa arhivskim pečatom. Ja sam to već pokazao Odbrani, ali ako i Pretresno veće želi da pogleda biće mi zadovoljstvo da vam ih dam.

SUDIJA ORIE: Ima li odgovora?

ADVOKAT EMMERSON: Pitanje koje sam ja pokušavao da rešim, ovim nije razrešeno.

SUDIJA ORIE: Mislite na ono 3. ili 13?

ADVOKAT EMMERSON: Isto važi i za ove druga dva iskaza, 14. i 4.

SUDIJA ORIE: Zar ne bi bilo najbolje da se ovaj materijal uvrsti u spis kako bismo mogli da ga dobro razmotrimo. Taj materijal koji nam vi dostavljate, će pokazati Pretresnom veću da postoje različite verzije ovih izjava. Ukoliko nema spora da svi dolaze, možda ne iz potpuno istog izvora, ali da se uglavnom radi o dokumentima iz onog vremena, onda možemo da razmotrimo celokupni kontekst problema. Gospodine Re, da li bi to predstavljalo problem?

TUŽILAC RE: Nema nikakvih problema da vam to dostavim. Ali, ako želite da ispitajte stvar do kraja, možda bi najbolje bilo da tražimo zahtev za pomoć od srpskih vlasti i da zatražimo gde su konkretno ti dokumenti bili locirani. Oni, očito, dolaze iz različitih izvora u srpskoj vladi. Oni su ih morali pronaći u različitim arhivama. Jedan je iz državnih arhiva, a drugi je iz policijske stanice.

SUDIJA ORIE: Ukoliko bismo imali dodatne informacije odakle su dokumentu došli, to bi doprinelo kompletnosti materijala koje Pretresno veće treba da razmotri.

ADVOKAT EMMERSON: Možemo li da se ponovo obratimo Pretresnom veću nakon što međusobno raspravimo ovu mogućnost, pošto je moguće da bi sledeći svedok mogao relevantno da govori o njima. Ako nije tako, oni se moraju uvrstiti u spis.

SUDIJA ORIE: U redu. Pozivamo strane da porazgovaraju o ovom pitanju i da se pobrinu da Pretresno veće bude informisano o svim aspektima ovog dokumenta. Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja bih želeo da se vratimo na pitanje mogućih narednih svedoka i ukoliko bismo mogli malo unapred da saznamo za koga da se pripremimo. Da li je ovo svedok koji se nalazi na ranijem spisku svedoka ili se nalazi na novom spisku svedoka, o kojem Pretresno veće tek treba da donese odluku.

TUŽILAC RE: Pa, rekao sam vam to. Rekao sam to pre nego što smo počeli. Vodili smo razgovor za vreme pauze.

SUDIJA ORIE: Pa, to znači da nema nikakvih poteškoća. Gospodin Re je spreman da vam pruži svaki odgovor koji vam je neophodan.

ADVOKAT EMMERSON: Želeo bih da samo još jedno pitanje uđe u zapisnik. Želim da se uverim da je sve urađeno na odgovarajući način, da profesorka Lecomte dobije, ne samo transkript ili snimak iskaza, koji smo čuli danas popodne, već, takođe i izveštaj gospodina Dourela.

TUŽILAC RE: Mi smo već pokrenuli taj proces. Nabavićemo francuski transkript, a ukoliko želi audio snimak i to je moguće.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja moram radi zapisnika da kažem, da ja ne znam ko je sledeći svedok i da mi nismo vodili takav razgovor.

SUDIJA ORIE: Možda vi niste dobili poruku.

ADVOKAT GUY-SMITH: S obzirom na to da je ovaj svedok neko ko tek treba da bude na spisku svedoka, tu se javljaju proceduralna pitanja koja će možda biti neophodno proučiti.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, da li je svedok kojeg ste imali na umu, na spisku svedoka, a Pretresno veće pritom misli na poslednji spisak svedoka?

TUŽILAC RE: Tako je.

SUDIJA ORIE: U redu je. Odgovor je da.

TUŽILAC RE: Gospodine Dutertre me podseća da nije dobio broj dokaznog predmeta za izveštaj gospodina Dourela. Da li bi to moglo da se obavi?

SUDIJA ORIE: Da. Mislim da smo imali nešto slično sa drugim izveštajem. Gospodine sekretaru, molim vas da nam pomognete.

(Pretno veće i sekretar se savetuju)

TUŽILAC DUTERTRE: Tačnije govoreći, ja nisam zvanično tražio da se ovaj izveštaj uvrsti u spis. Tražim sada.

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da je izveštaj veštaka bio podnet 16. avgusta, i mislim da nije uloženi ni jedan prigovor. Shodno tome, ukoliko neki svedok svedoči, to je onda sasvim dovoljno. A, gospodine sekretaru, pošto ima nekoliko dodataka, nije baš uvek jasno na šta se odnosi, da li reč o dodatku na podnesak ili o dodatku na izveštaj. Sekretar će dati predlog i onda će biti doneta konačna odluka.

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da sam već naznačio da se stav Odbrane zasniva na tome da će profesorka Lecomte svedočiti. Mi ostajemo pri tom stavu.

(Pretno veće i pravni savetnik se savetuju)

SUDIJA ORIE: Sada prekidamo sa sednicom. U ovom trenutku *sine die*. Ukoliko budemo zasedali u četvrtak, to će biti u 14.15 časova ili ćemo, pak, zasedati u ponedeljak, 1. oktobra, jer iduće nedelje neće biti sednica. To će, takođe, biti u 14.15 časova u ovoj istoj sudnici.

Sednica je završena u 19:04 h.

Nastavlja se u ponedeljak, 1.oktobra 2007. godine u 14.15 h.

(sednica je završena u 19 sati i 4 minuta)

